

KommunledningsförvaltningenDatum
2019-12-05**Sammanträdande organ**

Kulturnämnden

Tid

2019-12-10 kl. 16:00

Plats

Hörsalen, Kulturhuset Ängeln

Nr	Ärende	Beteckning
1	Upprop	
2	Val av justerare	
3	Fastställande av dagordning	
4	Tema: Samverkan mellan vård- och omsorgsförvaltningen och kulturförvaltningen	
5	Internkontrollrapport 2019	KULN/2019:101
6	Sammanträdesplan 2020	KULN/2019:97
7	Revidering av delegationsordning	KULN/2019:98
8	Redovisning av delegationsbeslut	KULN/2019:18
9	Remiss- Handlingsplan mot nedskräpning	KULN/2019:94
10	Remiss - Risk och sårbarhetsanalys	KULN/2019:95
11	Remiss- Revidering av handlingsplan för jämställdhet	KULN/2019:93
12	Revidering av Kulturstrategi för barn och unga i Katrineholms kommun 2020-2023	KULN/2019:106
13	Verksamhetsinformation	
14	Övrigt	

Cecilia Björk (S)
Ordförande

Kulturförvaltningen

ADM

Datum
2019-11-20Vår beteckning
KULN/2019:101 - 012Vår handläggare
Elin SeligErt datum

Kulturnämnden

Er beteckning

Internkontrollrapport kulturförvaltningen 2019

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar godkänna internkontrollrapporten för 2019 samt överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Enligt kommunens reglemente för intern kontroll ska varje nämnd se till att en organisation för den interna kontrollen upprättas.

Nämnderna ska fortlöpande följa upp den interna kontrollen och senast i samband med årsredovisningen rapportera resultatet av uppföljningen till kommunstyrelsen.

Intern kontrollplan för 2019 antogs av kulturnämnden 2019-02-26 § 7.

Ärendets handlingar

- Internkontrollrapport 2019

Elin Selig
Kvalitetsstrateg

*Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen*

Internkontroll rapport

2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Definition av intern kontroll.....	4
Kommunens årshjul och process för internkontroll.....	4
Riskvärdering	5
Bilaga: Internkontrollrapport	6
Föreningsbidrag.....	6
Larmrutiner	6
Konstinköp.....	6
Mediainköp.....	7
Arbetsmiljö.....	7
Kontanthantering.....	7
Hysesbidrag	8
Bilaga: Internkontrollplan 2019	9
Internkontrollplan 2019.....	9

Sammanfattning

Kulturnämndens internkontroll omfattar områdena: bidrag till föreningar, larmrutiner, inköp av konst och media, arbetsmiljö, kontanthantering (betalkort och kontantkassor) och hyresbidrag.

Inom kontrollen av larmrutiner så brister förvaltningen även i år. Ansvarig för larmrutinerna avslutade sin anställning under 2019 och ingen ny larmansvarig utsågs. Av denna anledning har ingen larmövning genomförts under 2019. En ny larmansvarig ska utses och larmövningar genomföras.

Det granskade föreningsbidraget 2019:59 saknar redovisning. Redovisning kommer att begäras in av bidragsmottagaren.

I övrigt finns inga avvikande resultat inom de olika kontrollmomenten.

Inledning

Nämnden ska årligen kartlägga viktiga rutiner, processer och system samt bedöma dem utifrån risk och väsentlighet.

Definition av intern kontroll

Med intern kontroll avses kommunens och kommunkoncernens interna förfaringsätt och arbetsrutiner som syftar till att säkerställa att organisationens mål uppfylls, att avtal följs och att verksamheten är laglig. Den interna kontrollen avser åtgärder som bidrar till att utveckla och säkerställa funktion och kvalitet i kommunens verksamheter och därmed minska risken för avsiktliga eller oavsiktliga fel.

I Katrineholms kommuns reglemente för intern kontroll anges att nämnden löpande ska följa upp det interna kontrollsystemet inom det egna området. Nämnderna ska årligen kartlägga viktiga rutiner, processer och system samt bedöma dem utifrån risk och väsentlighet.

Kommunens årshjul och process för internkontroll

Intern kontroll är en process i flera steg:

- Utvärdering av föregående års interna kontroll (nämndens internkontrollrapport)
- Kartläggning av presumtiva kontrollområden och kontrollmoment
- Värdering av risk och väsentlighet
- Prioritering av kontrollmoment baserat på riskvärderingen
- Framtagande av kontrollmetoder
- Upprättande av nämndens internkontrollplan för det kommande året
- Genomförande av kontrollmoment
- Framtagande av åtgärder utifrån genomförd intern kontroll
- Uppföljning av åtgärder
- Sammanställning av nämndens årliga internkontrollrapport
- Kommunstyrelsens årliga uppföljning av nämndernas interna kontroll

Resultatet av den interna kontrollen från föregående år (*internkontrollrapport*) rapporteras till kommunstyrelsen och kommunens revisorer. Nämndernas internkontrollrapporter behandlas av kommunstyrelsen vid dess sammanträde i mars vilket innebär att rapporterna ska vara kommunledningsförvaltningen till handa under februari för beredning.

Riskvärdering

Kartläggning och riskvärdering av kontrollområden och kontrollmoment ligger till grund för internkontrollplanen. Vid värdering av risker multipliceras risken med väsentligheten enligt nedan. Med *risk* i detta sammanhang avses sannolikheten för att fel eller skada uppträder. Med *väsentlighet* avses konsekvensen om risken inträffar.

Risk		Väsentlighet	
Värde	Förklaring	Värde	Förklaring
1	Osannolik	1	Försumbar
2	Mindre sannolik	2	Lindrig
3	Möjlig	3	Kännbar
4	Sannolik	4	Allvarlig

I internkontrollrapporten återfinns motsvarande siffervärde för riskvärderingen som i internkontrollplanen. Nedan ges en förklaring till hur riskvärderingen ska tolkas.

Värdering (risk x väsentlighet)	Förklaring	Hantering
Värde 1-3	Risken accepteras.	Ingen åtgärd.
Värde 4-8	Risken hålls under uppsikt.	Bevakning
Värde 9-12	Risk som kräver åtgärd.	Internkontrollplan
Värde 13-16	Stor risk som kräver åtgärd.	Internkontrollplan

Bilaga: Internkontrollrapport

Föreningsbidrag

Kontrollmoment	Åtgärder
Handläggningsprocessen	🔔 Kräv in redovisningarna
Kontrollansvarig Samordnare redaktionen Datum för kontroll: 2019-10-10 Resultat: Kontrollerad handling (diarienummer) 2018:93 samt (diarienummer) 2019:05 där ansökning, redovisning samt beslut följer fastställt reglemente. Kontrollerad handling (diarienummer) 2019:59 innehåller ansökan samt beslut men saknar redovisning.	

Larmrutiner

Kontrollmoment	Åtgärder
Personalens kännedom om rutiner vid Perrongen och Ängeln	🔔 Genomför larmövningar 2 ggr/år
Kontrollansvarig Ansvarig för Kulturhuset Datum för kontroll: - Resultat: Ingen kontroll genomförd på grund av att ansvarig för Kulturhuset avslutade sin anställning och ingen ny ersättare har ännu utsetts.	Kommentar Ny larmansvarig ska utses omgående och larmövningar ska genomföras.

Konstinköp

Kontrollmoment	Åtgärder
Gällande policy följs enligt delegation	
Kontrollansvarig Samordnare UKF Datum för kontroll: 2019-10-18 Resultat: Inköp av konst till kommunen följer den av nämnden antagna policyn för inköp av konst. Metod: Stickprov på olika inköpställen	

Mediainköp

Kontrollmoment	Åtgärder
Gällande mediepolicy följs	🔔 Ny mediapolicy skapas.
Kontrollansvarig Skolsamordnare Datum för kontroll: 2019-02-19 samt 2019-09-16 Resultat: Gällande mediepolicy följs vid inköp. Policyn är dock gammal och biblioteket har efter föregående års interkontroll påbörjat ett arbete med att ta fram en ny. Något som behövs.	

Arbetsmiljö

Kontrollmoment	Åtgärder
Uppdatering av plan hot och våld	
Kontrollansvarig Skyddsombud Datum för kontroll: 2019-11-26 Resultat: Åtgärdsplanen mot hot och våld hålls ständigt aktuell genom genomgång av incidenter och återkoppling till de så kallade åtgärdsstrapporna som upprättades i samband med framttagandet av planen mot hot och våld. Åtgärdsstrapporna styr personalens handlande vid incidenter. Under november 2019 påbörjades arbetet med EST (Effektiv Samordning för Trygghet) där förvaltningen regelbundet rapporterar till kommunens säkerhetschef om incidenter som påverkar tryggheten för både anställda och besökare.	

Kontanthantering

Kontrollmoment	Åtgärder
Betalkort - kontroll att kvitton och underlag finns till utbetalningar	
Kontrollansvarig Samordnare konst Datum för kontroll: 2019-10-16 Resultat: Underlag till faktura för kontrollerade datum var korrekt hanterade.	
Kontantkassor - att rutiner för kassahantering följs	
Kontrollansvarig Samordnare konst Datum för kontroll: 2019-10-16 Resultat: Rutiner för kassahantering följs.	

Hyresbidrag

Kontrollmoment	Åtgärder
Handläggningsprocessen	
Kontrollansvarig Samordnare huvudbibliotek Datum för kontroll: 2019-10-29 Resultat: Handläggningsprocessen av hyresbidrag följs.	

Bilaga: Internkontrollplan 2019

Kulturnämnden gör bedömningen att huvudsakliga kontrollområden för internkontrollen är:

- bidrag till föreningar,
- larmrutiner,
- konst- och mediainköp,
- arbetsmiljö,
- kontanthantering och hantering av betalkort samt,
- hyresbidrag.

Dessa mäts enligt internkontrollplanen nedan.

Internkontrollplan 2019

Kontrollområde	Kontrollmoment	Kontrollansvarig	Kontrollmetod	Kontrollfrekvens	Riskvärdering
Föreningsbidrag	Handläggningsprocessen	Samordnare redaktionen	Stickprov.	1 gång/år	1
Larmrutiner	Personalens kännedom om rutiner vid Perrongen och Ängeln	Ansvarig för Kulturhuset	Övningar	1 gång/år	9
Konstinköp	Gällande policy följs enligt delegation	Samordnare UKF	Stickprov	1 gång/år	4
Mediainköp	Gällande mediepolicy följs	Skolsamordnare	Stickprov	2 gånger/år	2
Arbetsmiljö	Uppdatering av plan hot och våld	Skyddsombud	Att planen revideras	1 gång/år	4
Kontanthantering	Betalkort - kontroll att kvitton och underlag finns till utbetalningar	Samordnare konst	Stickprov	2 gånger/år	9
	Kontantkassor - att rutiner för kassahantering följs	Samordnare konst	Stickprov	2 gånger/år	9
Hyresbidrag	Handläggningsprocessen	Samordnare huvudbibliotek	Stickprov	1 gång/år	2

Kommunledningsförvaltningen

Kommunstyrelsens kansli

Datum
2019-11-19Vår beteckning
KULN/2019:97 - 000Vår handläggare
Axel StenbeckErt datum
Er beteckning

Kulturnämnden

Sammanträdesdagar kulturnämnden 2020

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kulturnämnden beslutar att anta upprättat förslag till sammanträdesdagar 2020.
2. Nämndsammanträdena ska vara öppna för allmänheten med undantag för individärenden.

Sammanfattning av ärendet

Kulturförvaltningen har upprättat förslag till sammanträdesdagar för år 2020 för kulturnämnden, förslaget har anpassats till kommunstyrelsens inlämningstider. Enligt förslaget sammanträder nämnden enligt följande:

Månad	Datum	Anmärkning
Januari		
Februari	25	Årsredovisning
Mars		
April	21	
Maj		
Juni	9	Studieresa
Juli		
Augusti	25	Plan med budget 2021-2023
September	22	Delårsrapport 2020
Oktober		
November		
December	8	Interkontroll, budget 2021

Sammanträdena sker i regel i hörsalen på kulturhuset ängeln kl. 16:00. Tid och plats kan ändras vid behov, till exempel vid studieresa. Tid och plats framgår alltid av kallelsen.

Axel Stenbeck
Utredare

*Beslutet skickas till:
Samtliga ledamöter och ersättare
Kommunstyrelsen*

Revidering av delegationsordningen för kulturnämnden 2019.

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden godkänner förslaget till revideringar i *Delegationsordning kulturnämnden i Katrineholms kommun*.

Sammanfattning av ärendet

Ett reviderat förslag till delegationsordning har tagits fram eftersom det finns ett behov att uppdatera delegationsordningen så den följer mallen för delegationsordning inom Katrineholms kommun.

Delegationen tillfaller nu en roll inom förvaltningen istället för att vara personbunden som den tidigare varit. Det är också tydligare specificerat vad delegationen innefattar.

Delegation inom arbetsmiljö såsom *systematiskt arbetsmiljöarbete* och *systematiskt brandskyddsarbete* har lyfts ur delegationsordningen då fördelning av arbetsmiljöuppgifter ska ske skriftligt.

Ärendets handlingar

- Delegationsordning kulturnämnden i Katrineholms kommun.

Elin Selig
Kvalitetsstrateg

*Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Akt*

Delegationsordning

Kulturnämnden i Katrineholms kommun

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av kulturnämnden 2016-08-30 §

Senast ändrad

2019-05-28

Giltighet

Gäller från och med 2019-12-10

Förvaltarskap¹

Inom kulturnämndens ansvarsområde

Uppföljning

Hur:

När: Vid behov men minst årligen

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Beslutshistorik.....	2
Senast ändrad	2
Giltighet.....	2
Förvaltarens skap	2
Kategori	2
Uppföljning	2
Innebörden av delegering	4
Vad kan delegeras?	4
Till vem får beslut delegeras?	4
Ordförandebeslut	4
Vidaredelegering	5
Anmälan av beslut fattade på delegation	5
Jäv.....	5
Delegationsförteckning.....	6
Yttranden och ombud	6
Ekonomiärenden.....	6
<i>Ekonomisk styrning inom KULF</i>	6
<i>Avtal och upphandling inom KULF</i>	7
Personalärenden inom KULF.....	7
Övrigt.....	8

Innebörden av delegering

Delegering enligt kommunallagen (2017:725), KL, innebär att beslutanderätten i ett visst ärende eller i en ärendegrupp flyttas över till någon annan (delegaten). Ett beslut som fattas av en delegat gäller på samma sätt som om nämnden själv fattat beslutet. Nämnden kan inte ändra en delegats beslut, men däremot återkalla delegeringsuppdraget.

Nämnden kan också föregripa ett beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över ärendet och fatta beslut. En delegat kan välja att hänskjuta ett ärende till nämnden.

Vad kan delegeras?

Delegering förutsätter att kommunfullmäktige i ett reglemente eller i ett särskilt beslut uppdragit till nämnden att hantera ett visst verksamhetsområde eller besluta i vissa ärenden. Av 6 kap 38 § kommunallagen framgår det dock att beslutanderätt ändå inte kan delegeras när det gäller:

- Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
- Framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
- Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
- Ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
- Ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras. Beslut av rent verkställande karaktär (ska tolkas restriktivt) får tas av anställd, och behöver inte delegeras av nämnden.

Till vem får beslut delegeras?

En nämnd får, enligt 6 kap 37 § kommunallagen uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta på nämndens vägnar i visst ärende eller viss grupp av ärenden.

En nämnd får däremot inte överlåta till förtroendevald och anställd att besluta i förening eftersom olika bestämmelser är tillämpliga när förtroendevalda och anställda delegeras beslutsrätt.

Ordförandebeslut

I ärenden av brådskande karaktär kan nämndens ordförande fatta beslut i nämndens ställe (se 6 kap 39 § kommunallagen). Nämndens förste och andre vice ordförande träder i ordförandens ställe vid dennes frånvaro.

Ordförandebeslut enligt 6 kap 39 § KL kan tas även om delegering enligt 6 kap 37 § kommunallagen inte skett och även om delegering inte ens varit möjlig, enligt 6 kap 38§ samma lag, kravet är att beslutets karaktär gör det så brådskande att beslutet måste tas före nästa nämndsammanträde.

Vidaredelegering

Enligt bestämmelser i kommunallagen kan förvaltningschefen vidaredelegera beslut som nämnden delegerat till denne.

Anmälan av beslut fattade på delegation

Enligt bestämmelser i kommunallagen beslutar nämnden om och hur beslut som är fattade på delegation ska anmälas till nämnden (ordförandebeslut fattade med stöd av 6 kap 39 § kommunallagen ska dock alltid anmälas till nämndens nästa sammanträde). Syftet med anmälan är att nämnden ska få information om hur den delegerade beslutsrätten utövas.

Eftersom beslut fattat av en delegat gäller som om nämnden själv fattat beslutet, sker anmälan till nämnden för kännedom och inte för nämndens godkännande.

Beslut som fattats i enlighet med denna delegationsordning ska rapporteras till nämndsekreterare.

Jäv

En delegat eller ledamot som är jävig får inte handlägga eller fatta beslut i ett ärende. Det regleras i 6 kap 28-32 §§ och 7 kap 4 § kommunallagen. Den som själv ser att man kan antas vara jävig i ett ärende har en skyldighet att anmäla detta.

Delegationsförteckning

Nedan följer en förteckning över i vilka fall kulturnämnden delegerar sin beslutanderätt, med stöd av 6 kap 37 § KL.

Om beslutanderätten är delegerad till anställd i denna förteckning kan alltid direkt överordad tjänsteman träda i delegatens ställe, vid behov.

Förkortningar:

KULN Kulturnämnden
KULF Kulturförvaltningen

Ärendegrupp Ärende	Delegat	Ersättare	Anmärkning	Lagrum
Yttranden och ombud				
Besvara inkomna skrivelser och remisser som bedöms vara av sådan art att de inte behöver nämndbehandlas.	Förvaltnings- chef KULF	Avdelnings- chef KULF		
Utse ombud att föra nämndens talan inför domstol och andra myndigheter eller organ.	Förvaltnings- chef KULF och ordförande KULN gemensamt	Avdelnings- chef KULF ordförande KULN gemensamt		
Ekonomiärenden Kommunala bidrag				
Beslut om ekonomiskt stöd i form av snabba stålar till ungdomar inom kulturnämndens område.	Förvaltnings- chef KULF	Avdelningschef KUL	Enligt gällande bestämmelser för nämndens föreningsbidrag.	
Beslut om ekonomiskt stöd i form av grundbidrag, projektbidrag och arrangemangsbidrag till föreningar som är grundregistrerade hos kulturnämnden.	Förvaltnings- chef KULF	Avdelningschef KUL	Enligt gällande bestämmelser för nämndens föreningsbidrag. Upp till belopp om 100 000 kronor.	
Ekonomisk styrning inom KULF				
Omdisponering av anslagna medel i investeringsbudgeten under 2 prisbasbelopp inom förvaltningens programområde.	Förvaltnings- chef KULF	Avdelningschef KULF		

Ärendegrupp Ärende	Delegat	Ersättare	Anmärkning	Lagrum
Beslut om attestansvariga och dess ersättare inom kulturförvaltningens ansvarsområden för ekonomiska transaktioner och fakturor.	Förvaltnings- chef KULF	Avdelningschef KULF		
Anskaffningsbeslut utöver löpande verksamhet, till exempel när oplanerade situationer uppstår.	Förvaltnings- chef KULF	Avdelningschef KULF		
<i>Avtal och upphandling inom KULF</i>				
Beslut om avtal utan principiell eller större ekonomisk betydelse.	Avdelnings- chef KULF	Förvaltnings- chef KULF		
Inköp av varor och tjänster samt anlåtande av entreprenörer och konsulter, enligt ramavtal.	Avdelnings- chef KULF	Förvaltnings- chef KULF		
Offentlig upphandling av varor och tjänster, inom ram för beslutade investeringar.	Avdelnings- chef KULF	Förvaltnings- chef KULF		
Beslut om medverkan i gemensam upphandling med andra aktörer och tecknande av gemensamma avtal.	Förvaltnings- chef KULF	Avdelningschef KULF	I samråd med ekonomi- och upphandlingsavd., vid behov.	
Beslut om tecknande eller prolongering av ramavtal.	VD på Telge Inköp AB, alternativt upphandlings- strategen	Anställda på Telge Inköp AB, alternativt kommun- juristen	I samråd med förvaltningschef KULF.	
Tilldelningsbeslut	Upphandlings strateg	Ekonomichef	För upphandling genomförd av Telge Inköp AB	
Personalärenden inom KULF				
Anställning och entledigande av förvaltningens personal:				
– avdelningschefer och personal direkt underställd förvaltningschef	Förvaltnings- chef KULF			
– övrig personal	Respektive avdelnings- chef KULF	Förvaltnings- chef KULF		
Uppsägning och avskedande av personal, disciplinära åtgärder och avstängning.	Förvaltnings- chef KULF		Efter samråd med personalavdelning.	

Ärendegrupp Ärende	Delegat	Ersättare	Anmärkning	Lagrum
Förordnande av förvaltningschef under semester, sjukdom och dylikt.	Förvaltningschef KULF	Kommundirektör		
Förordnande av avdelningschef under semester, sjukdom och dylikt.	Respektive avdelningschef KULF	Förvaltningschef KULF		
Beviljande av tjänstledighet för förvaltningens personal.	Respektive avdelningschef KULF	Förvaltningschef KULF		
Ledighet för enskilda angelägenheter över sex (6) månader.	Respektive avdelningschef KULF	Förvaltningschef KULF		
Ledighet för enskilda angelägenheter vid synnerliga skäl under högst tio (10) dagar per kalenderår.	Respektive avdelningschef KULF	Förvaltningschef KULF		
Beslut att behålla hela eller del av lönen vid ledighet för utbildning.	Respektive avdelningschef KULF	Förvaltningschef KULF		
Övrigt				
Beslut av brådskande karaktär, där nämndens utslag inte kan avvaktas och frågan inte bedöms kräva särskilt nämndsammanträde.	Ordförande KULN	1:e vice ordförande KULN		
Yttrande som på grund av kort remisstid eller ärendets innehåll måste/kan besvaras utan nämndbeslut.	Ordförande KULN	1:e vice ordförande KULN		
Beslut om utbildning/konferenser för förtroendevalda.	Ordförande KULN	1:e vice ordförande KULN		
Beslut om ansökan om tjänstledighet från ordföranden.	2:e vice ordförande KULN	1:e vice ordförande KULN		
Beslut om utbildning/konferenser för ordföranden.	Förvaltningschef KULF	Avdelningschef KULF		
Beslutsattest för ersättning till ordföranden.	Förvaltningschef KULF	Avdelningschef KULF		

KULN/2019 § 10

Delegationsrapport Föreningsbidrag samtliga 2019

Beslut

Kulturnämnden föreslås besluta godkänna redovisningen av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Redovisning av beslut som fattats på nämndens vägnar med stöd av gällande delegation. Rapporten innehåller även de bidrag som nämnden fattat beslut om då rapporten avser hela 2019. Grundbidragen redovisades på nämndmötet i februari och är därför inte med i denna rapport.

Arrangemangsgaranti	Sökt	Beviljats
ABF Sörmland - kvitterkväll i stadsparken	20 000	20 000
Bie Biennal/Lars Hermansson - Salong nr 7 - 2019-05-25	5 000	5 000
Bie Biennal/Lars Hermansson - Salong nr 8 - 2019-09-21	5 000	5 000
Jones antikvariat - Konsert med Martin Sturfält	9 100	5 000
Katrineholms Riksteaterförening - sommar-teater 2019	30 000	30 000
Katrineholms Scoutkår - Valborgsfirande	29 400	29 400
Lions club Katrineholm/Oppunda - Valborg i Valla	5 000	5 000
Romska rättigheter - Kvinnornas nationaldag 2019-03-08	7 500	2 000
Romska rättigheter - Romernas nationaldag 2019-04-08	14 000	6 000
Studieförbundet sörmland - Kajrocken 2019	12 349	12 349
Sällskapet Visans vänner - Konsert - Naturbarn - 2019-10-13	16 000	10 000
Vokalensemblen Jang Vojses - Nu är det jul igen	30 000	30 000

Projektbidrag	Sökt	Beviljat
AQAB och Codka	70 100	30 000
AQAB codka, SSKM, Somaliska för integration, sport och kultur	19 000	15 000
Danskompaniet Växa	102 000	30 000
DuD - stöd för investering brandsystem	23 000	Avslag
Swedish International Duo Competition 2016/17	100 000	100 000
Folkkonstgruppen - Konstrunda 2020	60 000	40 000
El produktion AB - Solfest 15 juni	45 000	30 000
Julita festivalen 2019	85 000	85 000
Katrineholms kammarmusikförening	47 500	40 000
K-holms Riksteaterförening	220 000	200 000
Katrineholmsveckan utomhusbio	38 325	38 325
Mariakyrkan	100 000	Avslag*
Teater K - Skuld, skam och lögn	120 000	30 000
Teater Orka - I mellandödens land	85 000	50 000
Licons club Katrineholm/Oppunda	5 000	5 000

*Uppdraget gäller kyrkans arkivvård. Avslag både från KULF och KLF.

Särskilt kulturstöd	Sökt	Beviljats
DuD, kulturbidrag	610 000	310 000
DuD, Mångkulturell festival	121 000	30 000
K-holms Musikkår	Ej angivet	124 000
K-holms Symfoniorkester	Ej angivet	160 000
KIKK, Konstnärer i Katrineholms kommun	26 280	26 280

Snabba Stålar	Sökt	Beviljat
Carl Jacobsen - Back to the woods - battle of the elements	10 000	10 000
Hanna Löfving - Kattcon 2019	10 000	10 000
Ida Pettersson - Danskompaniet VÄXA	10 000	10 000
Linus Gustafsson - Den nya planeten	10 000	*
Maja Modig	9 000	6000
Natascha Wikblad - Raderade kvinnor - Tina Wilhelmsson	7 000	Avslag**
Judith Tena	23 500	10 000

*Drog tillbaka ansökan

** Sökande är inte skriven i Katrineholm

Beslutet skickas till:

Remissvar om handlingsplan mot nedskräpning

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar att delegera till kulturnämndens ordförande att besvara remissen åt kulturnämndens vägnar.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen önskar få in eventuella synpunkter på förslag till *Handlingsplan mot nedskräpning* senast den 15 februari 2020. Eftersom kulturnämndens nästa möte ligger senare än detta är förslaget att kulturnämndens ordförande tar in synpunkter från nämnden för att sedan besvara remissen.

Ärendets handlingar

- Förslag *Handlingsplan mot nedskräpning*
- Missiv - *Handlingsplan mot nedskräpning*

Elin Selig
Kvalitetsstrateg

Beslutet skickas till:

Handlingsplan mot nedskräpning

Ev underrubrik

(Om reglemente: Kommunfullmäktige 20XX-XX-XX § X)

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av XXX 20xx-xx-xx § xx

Senast ändrad av kommunfullmäktige

20XX-XX-XX

Giltighet

Gäller från och med 20xx-xx-xx

Gäller till och med 20xx-xx-xx

Förvaltarskap¹

Inom samhällsbyggnadsförvaltningens ansvarsområde

Kategori

- Anvisningsdokument

Uppföljning

Hur:

När:

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Bakgrund

I Katrineholms kommuns avfallsplan 2018-2022 redovisas fem utvalda fokusområden, där nedskräpning är ett prioriterat fokusområde. Mål 10 i avfallsplanen lyder: "Nedskräpningen ska minska i kommunerna" och åtgärd 10:1 i avfallsplanen innebär att ta fram en handlingsplan mot nedskräpning.

Med nedskräpning menas att slänga eller lämna föremål av olika karaktär på marken till exempel fimpar, snabbmatsförpackningar, godispapper, tuggummi, påsar, engångsgrillar, glas och pantflaskor. Ett strategiskt arbete mot nedskräpning innebär positiva effekter för kommunen eftersom städinsatser medför betydande kostnader för kommunen och skattebetalarna varje år, pengar som skulle kunna användas till annat. Ett rent samhälle ger bättre förutsättningar för turism och lokalt näringsliv, ger en tryggare och trevligare miljö för kommuninvånarna och betyder att skador på människor och djur minskar.

Att öka tryggheten i kommunen är ett resultatmål i Katrineholms kommunplan för Attraktion och Livskvalitet - Tryggare offentliga miljöer. Nedskräpade miljöer bidrar till en upplevelse av otrygghet, att minska nedskräpningen är därmed ett led i att öka tryggheten i offentliga miljöer. Genom att implementera ett strategiskt arbetssätt kan nedskräpning minskas. Kunskap om mängd och sammansättning av skräp på olika platser underlättar bland annat planering av infrastrukturen med papperskorgar, städinsatser och andra lösningar på effektivt sätt.

Nulägesrapport

Nedskräpningen i Katrineholm är utbredd. En skräpmätning utförd i kommunen i maj 2019 visar att antal skräp per 10 m² är 5,2 skräp, vilket innebär att Katrineholm ligger på samma nivå som större tätorter i en undersökning utförd av Håll Sverige Rent (2019). Skräpet består främst av fimpar, totalt antal fimpar i det inventerade området i Katrineholms kommun är 1145 st. Övrigt skräp har ett antal på 771 st. i det inventerade området.

Service- och teknikförvaltningen har skräpplockarlag som kontinuerligt städar områden i kommunen. Exempelvis städas torget och närliggande gator 4 timmar/dag. I kommunen finns omkring 230 st. papperskorgar som sköts av kommunen, ca 90 av dessa är placerade i centrumkärnan och de är placerade med 20-30 meters mellanrum. Vissa av papperskorgarna töms dagligen, övriga töms med ett intervall på en till två gånger i veckan.

Katrineholms kommun är engagerad i kampanjen Vi håller rent som anordnas av Håll Sverige Rent. Kampanjen har ett enkelt koncept, det handlar om att plocka skräp och samtidigt engagera barn och unga, och vänder sig främst till skolor och förskolor.

Kommunen har sex insamlingskärl för pant placerade i centrumkärnan. Användningen av dessa är svårbedömd då en del av åtgärden är att de som vill får ta insamlade flaskor och burkar för att tillgodogöra sig panten. Personalen som tömmer papperskorgarna har därför svårt att uppskatta hur mycket dessa kärl används då de ofta är tomma när personalen är på plats.

Kommunen har placerat ut en askkopp centralt och privata aktörer har placerat ut ytterligare tre. Personalen bedömer att papperskorgar fyller en större funktion och anser att det inte finns behov av fler askkoppar, det är därmed inte aktuellt att placera ut fler. Detta går i linje med den nya tobakslagen där rökförbudet numera också omfattar en del utomhusmiljöer såsom uteserveringar, inhägnade sportanläggningar, perronger och busshållplatser samt utanför entréer till lokaler dit allmänheten har tillträde ekplatser. I Katrineholm råder rökfrihet också i parker och på badplatser. (Kommunstyrelsen 2019-03-27).

BigBelly är ett solcellsdrivet avfallskärl som med hjälp av sensorer kommunicerar sin aktuella status. Tömningar sker mer sällan och avfallshanteringen optimeras därmed med minskade arbetsinsatser och transporter (ewfec, u.å.). Två BigBellys finns utplacerade i kommunen, dessa töms mer sällan vilket underlättar för personalen. Dock blir BigBellyn tyngre att hantera

när den väl töms. Personalen påpekar att det ofta förekommer privata hushållssopor i de kommunala papperskorgarna.

I genomsnitt, sett över hela året, städas parker, torg, gator och badplatser och liknande 18 arbetstimmar varje arbetsdag från skräp och sopor som hamnat fel. Det innebär att den direkta kostnaden för kommunen för nedskräpningen är gott och väl en miljon kronor. Därtill kommer kostnader för maskinpark, omhändertagande av skräp och dumpat avfall och så vidare.

Mål

Målet med handlingsplanen är att nedskräpningen ska minska i kommunen.

Metod – Skräpmätning

För att kartlägga nedskräpningens omfattning i kommunen arrangerades en skräpmätning den 6 maj 2019. Skräpmätningen genomfördes på utvalda platser i kommunen, både offentliga miljöer samt miljöer i bostadsområden inkluderades. Skräp samlades ihop på avgränsade ytor och inventerades. Mätningen visade att det område som är mest drabbat av nedskräpning är Duveholmsgymnasiets entré där skräpet är i storleksordningen 16 skräp/10 m². Vid Järvenskolan är storleksordningen 4 skräp/10 m².

I de centrala delarna av Katrineholms kommun inventerades Strömplan samt torget på Köpmangatan. Dessa platser städas dagligen. Dagen före skräpmätningen hade ett evenemang ägt rum i centrala Katrineholm, städning hade därmed utförts kvällen innan mätningen. På Strömplan fanns skräp i storleksordningen 9,4 skräp/10 m² och på torget fanns skräp i storleksordningen 5,7 skräp/10 m².

I de bostadsområden som inkluderades i mätningen fanns skräp i storleksordningen i snitt 1,75 skräp/10 m². Nedskräpningen i de bostadsområden som inkluderades i mätningen är således inte lika utbredd som i de offentliga miljöerna. Antalet fimpar på nedskräpningsplatserna var flest vid Duveholmsgymnasiets entré, 268 st, samt på Torget, 228 st. I bostadsområdena hade Bjurstorpsgratan flest fimpar, 187 st. Resultatet av kommunens skräpmätning visar att skräpet i kommunen domineras av fimpar, i likhet med övriga orter i Sverige som utfört skräpmätningar (Håll Sverige Rent, 2019).

Resultat av workshop

Resultatet från skräpmätningen behandlades i en workshop den 28 maj 2019, arrangerad av Katrineholms kommun och Sörmland vatten och Avfall AB. Närvarande var förutom arrangörerna, representanter från kommunala bostadsbolaget KFAB, samt Hyreshuset Katrineholm, Tekniska verken, Tekniska förvaltningen i Vingåkers kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Service- och teknikförvaltningen, Bildningsförvaltningen och Kommunledningsförvaltningen. Under workshopen diskuterades vilka målgrupper som är i behov av åtgärder, vilka platser som är mest drabbade av nedskräpningen samt vilka åtgärder som anses vara mest effektiva på respektive plats.

Resultat – Platser, målgrupper, åtgärder

Förutom de redan identifierade och därmed inventerade platserna där nedskräpningen är utbredd, identifierades ytterligare platser och områden i kommunen under workshopen. Ett promenadstråk i anslutning till Järvenskolan anses vara ett drabbat område och hade kunnat inkluderas i mätningen. Parkeringar, områden kring snabbmatsrestauranger, återvinningsstationer, landsvägen till återvinningscentral Vika, miljöbodas vid flerfamiljshus, järnvägsstationen och stadsparken är platser som under workshopen identifierades som nedskräpade platser. Även nedskräpningen i skog och mark identifierades som ett problem, där invånare dumpar skräp och sopor i naturen.

Identifierade målgrupper är ungdomar, snabbmatskonsumenter, utrikes födda invånare, medelålders män i övre medelklass, rökare och snusare.

Resultat - Förslag på åtgärder

Flera förslag på åtgärder framkom under workshopen, exempelvis:

- Att säkerställa städade och tillgängliga återvinningsstationer.
- Mer kreativ utformning av papperskorgar och askkoppar. Tillämpa färg och form så kärnen blir färgglada och uppseendeväckande snarare än svarta och diskreta.
- Tillämpa nudging, vilket innebär att underlätta för individer att utföra en beteendeförändring. Nudging bedömdes vid workshopen som ett intressant komplement och förslag som att utforma tävlingar/omröstningar vid askkoppar samt att klistra fotspår som leder till papperskorgar etc. nämndes som förslag på åtgärder.
- Utforma informationskampanjer där kunskap från skräpmätningar förmedlas till kommuninvånarna, i syfte att påvisa att skattemedel bör användas till vård, skola och omsorg istället för städ.
- Utforma informationskampanjer där mängden skräp visualiseras och information om nedskräpningens effekter förmedlas.
- Tillämpa sortering i stadsmiljö. Funderingar kring om det går att införa behållare för plast och papp/kartong lades fram.
- Överfulla papperskorgar bör undvikas.
- Utvärdera befintliga papperskorgars placering.
- Förtydliga rökförbud på skolor, och andra allmänna platser i samband med ny tobakslag 1 juli 2019.
- Utveckla och marknadsföra kampanjen "Håll Katrineholm Rent".
- Göra uppehåll med renhållning en period för att synliggöra för allmänheten hur mycket skräp det blir, samt i samband med städaktiviteter på skolor i syfte att öka den synliga effekten för skolbarn och skolungdomar.
- Samverka med privata hyresfastigheter i olika städaktiviteter.

Handlingsplan

Följande åtgärder är utvalda från de förslag som framkom på workshopen. Urvalet har skett utifrån diskussioner mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen och Service- och Teknikförvaltningen. Utförligare beskrivning finns nedan. Samtliga föreslagna åtgärder finns i bilaga 1.

	Åtgärd	Delprojekt	När	Huvud-ansvar	Deltagare	Budget
1	Samverkan med snabbmats-restauranger och kiosker	1.1 Skapa samverkans-grupp 1.2 Ta fram gemensam	2019-2021	SBF	Snabbmats-restauranger Kiosker Citysamverkan Katrineholm	Inom ram

		handlingsplan			STF SBF	
2	Samverkan med FTI gällande återvinningsstationer	2.1 Samverkansgrupp tar fram en gemensam åtgärdsplan	2019-2021	KFAB	SBF STF KFAB FTI TVAB	Inom ram
3	Nudging	3.1 BigBelly med ljudeffekt 3.2 Färgglada papperskorgar 3.3 Fotsteg i riktning mot papperskorgar	2019-2021	STF	STF Kommunikatörsgrupp BIF	80'
4	Kommunikationsinsats	4.1 Ungdomar 4.2 Rökare 4.3 Utrikes födda invånare 4.4 Allmänhet 4.5 Skräputställning	2019-2021	KLF	Kommunikatörsgrupp SBF BIF Viadidakt KFAB	50'
5	Håll Katrineholm Rent	5.1 Ta fram förslag på koncept 5.2 Utveckla befintlig skolaktivitet	2019-2020	SBF	Kommunikatörsgrupp BIF STF SBF	50'
6	Ökad tillgänglighet på återvinningscentral Vika		2020	SVAAB	SVAAB TVAB	Inom ram

Uppföljning och återrapportering av åtgärder

Uppföljningen av åtgärder kommer ske genom mätning av avfallsmängder från nedskräpning samt statistik över antalet befogade klagomålsärenden kopplat till nedskräpning. Uppföljning av nollmätning sker under avfallsplanperioden. Återrapportering sker i samband med uppföljning och återrapportering av avfallsplanen.

Beskrivning av åtgärdsförslag

Åtgärd 1: Samverkan med snabbmatsrestauranger. Förpackningar från snabbmatsrestauranger förekommer ofta bland skräpet därför är det av vikt att aktörerna involveras i åtgärderna.

1.1 Skapa samverkansgrupp med representanter från snabbmatsrestaurangerna, Citysamverkan Katrineholm, SBF och STF.

1.2 Samverkansgruppen tar fram en gemensam handlingsplan för hur skräpet från snabbmatsrestaurangerna kan minska i kommunen.

Åtgärd 2: Samverkan med FTI gällande återvinningsstationer (åvs). Det är av vikt att åvs är städade och tillgängliga så kommuninvånarna lätt kan lämna sitt skräp på stationerna.

2.1 Samverkansgruppen med representanter från SBF, STF, KFAB, FTI och TVAB tar fram en gemensam handlingsplan för att säkerställa att åvs är städade och tillgängliga.

Åtgärd 3: Nudging innebär att implementera åtgärder som gör det lättare för individer att genomgå beteendeförändringar. Nudge är ett engelskt ord som på svenska kan översättas till att knuffa på någon för att få dennes uppmärksamhet. Inom beteendekonomi innebär nudging att knuffa personer mot mer hållbara beslut. Med hållbara beslut menas beslut som är bra för personen själv och för samhället i stort. Nudging innebär att förstå hur människor agerar och vilka beteenden som påverkar våra val, likaså tar nudging hänsyn till att vi människor inte alltid är helt rationella och därför inte alltid tar de bästa besluten. Genom tillämpning av nudging kan ett icke önskvärt beteende hos individer förändras. STF, BIF och kommunikatörsgruppen har ansvar för implementering av åtgärderna.

3.1 BigBelly med ljudeffekt. I samband med att individer kastar skräp i en BigBelly hörs ett ljud, exempelvis ett vinande som om att papperskorgen är enormt djup. Vattenplask, som att papperskorgen är vattenfylld, etc.

3.2 Färgglada papperskorgar och askkoppar. Papperskorgar och askkoppar är idag målade i svart, för att vara så diskreta som möjligt. I linje med den nya tobakslagen anses det inte vara aktuellt att placera ut fler askkoppar. Åtgärder gällande nudging avses därmed inkludera papperskorgar. Åtgärden innebär att måla papperskorgarna i starka färger och därmed uppmuntra individer att mer frekvent slänga sitt skräp i papperskorgarna. Insamlingskärl för pant bör placeras ut i fler områden, i dagsläget finns de enbart i centrumkärnan. Kärlen utgör ingen arbetsbelastning för skräpplockarlagerna då de sällan behöver tömmas, men fyller en funktion för dem som vill bli av med burkar och flaskor och för dem som vill samla in pant.

3.3 Fotsteg i riktning mot papperskorgar och askkoppar. I syfte att stimulera individer att kasta skräp i papperskorgar klistras fotsteg fast på marken i riktning mot papperskorgen.

Åtgärd 4: Kommunikationsinsats. Kunskap och kommunikation är viktigt för att minska nedskräpning. Vissa grupper bedöms skräpa ner i större utsträckning och kommunikationsinsatser riktade mot dessa grupper är av vikt. BIF, Viadidakt, SBF, KFAB skapar tillsammans med kommunikatörsgruppen förslag på utformning av kommunikationsstrategi för respektive grupp.

4.1 Ungdomar. BIF bör ta ett större ansvar och informera och sprida kunskap om nedskräpningens effekter till skolbarn och -ungdomar.

4.2 Rökare. Informera om den nya tobakslagen som trädde i kraft 1/7 2019, samt hur fimpar påverkar miljön på lång sikt. Ta fram förslag på övriga åtgärder.

4.3 Nyanlända. Viadidakt och bostadsbolag bör ta ett större ansvar och informera om nedskräpningens effekter. Tydligt förmedla kunskap om hur sortering går till, vilka fraktioner som ska sorteras var. Främst vara tydlig med varför sortering är viktigt, för att motivera individer att hantera skräp korrekt.

4.4 Allmänhet. Anordna aktiviteter som skräpplockning. Lyfta fram kampanjen "Håll Katrineholm rent"(se åtgärd 5). Förmedla kunskap om hur sortering går till, vilka fraktioner som ska sorteras var. Tydligt förmedla varför sortering är viktigt för att motivera individer att hantera skräp korrekt. SBF ansvariga i samarbete med kommunikatörsgruppen.

4.5 Skräputställning. Skapa en utställning där t.ex. antal fimpar visas i en monter, för att visualisera resultatet från skräpmätningen och informera om effekter i natur. Utställningen ska vara mobil och kunna ställas ut på olika platser och vid olika evenemang, exempelvis Naturutställningen i Tornstugan, på biblioteket, Gatufesten i samarbete med Lyckliga gatorna och KULF samt vid andra tillfälliga evenemang riktade till allmänheten.

Åtgärd 5: Håll Katrineholm Rent. Utforma en kampanj som kan stämma överens med visionen om Läge för liv och lust.

5.1 Kommunikatörsgruppen tar fram förslag på koncept som kan appliceras i förskolor, på skolor, hos allmänhet.

5.2 Utveckla befintlig skolaktivitet där elever plockar skräp på skolgårdarna. Kommunikation och samordning med STF för att undvika att STF städar områden där aktiviteter ska ske, detta för att insatser ska bli tydligare. BIF ansvariga för att anordna och utveckla aktiviteter i skolor och förskolor. SBF ansvariga för att anordna och utveckla aktiviteter med allmänheten i samarbete med kommunikatörsgruppen.

Åtgärd 6: Ökad tillgänglighet på återvinningscentral Vika. Samverkan mellan SVAAB och TVAB för att öka tillgängligheten i form av ökat öppethållande alternativt förändrade öppettider för att möta medborgarnas önskemål om utökat öppethållande kvällar och helger.

Bilaga 1

Samtliga föreslagna åtgärder under workshop den 28 maj 2019.

Tillämpa nudging – göra det lätt att göra rätt.

Måla papperskorgar i starka färger, involvera BIF för att engagera skolungdomar?

Förtydliga rökförbud på skolor. Skyltar? Information till skolelever? Hur? BIF? STF?

Fortsätta med skräpplockardagar i skolorna men jobba för en ökad kommunikation från skolorna om datum för aktivitet, så att städning inte sker i samband med skräpplockardagar. SBF,STF,BIF

Införa sortering i stadsmiljö, en papperskorg med olika inkast för olika material, STF, involvera Bigbelly – info på kärlen?

Framför budskap om nedskräpningens effekter på BigBelly-kärlen.

Placera ut fler insamlingsrör för pantburkar. STF

Utvärdera infrastruktur/placering av befintliga papperskorgar och askkoppar, samt frekvens för tömning. STF?

Lyft fram *Håll Katrineholm Rent* till allmänheten. Visa att kommunen jobbar för att minska nedskräpning. Kommunikation? Var? Hur? SBF? Budskap om nedskräpning och åtgärder på infoskyltar vid infarterna. Foton från skräputställningen?

Visualisera mängden skräp och fimpar från skräpmätning i naturutställningen vid Tornstugan.

Återvinningsstationer – städ, tömning. Hur? Vem?

Återvinningscentral – utökat öppethållande? Vardagkvällar, söndagar? Längre öppettider på lördagar? SVAAB?

Informera om nedskräpningens effekter på SFI. Studiebesök på åvc? BIF/Viadidakt? Samordna med SVAAB, KFAB och privata bostadsbolag.

Följande förslag är viktiga men kanske bör ske samordnat på nationell nivå? Svårt att inkludera i en handlingsplan för Katrineholm?

Jobba i skolorna med beteendeförändring och värdegrund.

Införa mer miljökunskap och hälsokunskap i läroplanen för att öka kunskap.

Större krav på snabbmatskedjorna – utveckla nedbrytbara material.

Referenser

Ewfeco (u.å.) Bigbelly

<https://ewfeco.com/bigbelly/>

Håll Sverige Rent (2019) Skräpprapport 2019.

https://www.hsr.se/sites/default/files/skrapprapport_2019_digital_lagupplöst.pdf

Katrineholms kommun (2019) Ny tobakslag från 1 juli 2019.

<https://www.katrineholm.se/kommun--demokrati/press--kommunikation/alla-nyheter/nyheter/2019-05-08-ny-tobakslag-fran-1-juli-2019.html>

Remissvar Risk- och sårbarhetsanalys Katrineholms kommun 2019

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar att delegera till kulturnämndens ordförande att besvara remissen åt kulturnämndens vägnar.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen önskar få in eventuella synpunkter på förslag till *Risk- och sårbarhetsanalys Katrineholms kommun 2019* senast den 10 januari 2020. Eftersom kulturnämndens nästa möte ligger senare än detta är förslaget att kulturnämndens ordförande tar in synpunkter från nämnden för att sedan besvara remissen.

Ärendets handlingar

- Missiv - *Risk- och sårbarhetsanalys Katrineholms kommun 2019*
- Förslag till *Risk- och sårbarhetsanalys Katrineholms kommun 2019*

Elin Selig
Kvalitetsstrateg

Beslutet skickas till:

Risk- och sårbarhetsanalys 2019 för Katrineholms kommun

Titel: Risk- och sårbarhetsanalys 2019

Utgiven av: Katrineholms kommun

Diarienummer:

Kontaktperson: Alexander Jansson Beredskapssamordnare Katrineholms kommun

Uppdragsledare: Johan Harter Västra Sörmlands Räddningstjänst

E-post: Kommunen@katrineholm.se

Förord

Det ska vara tryggt och säkert att leva och verka i Katrineholms kommun.

Kommunens arbete med krisberedskap, säkerhetsskydd och civilförsvarsfrågor ska ges högre prioritet. Kommunen är en del i det civila försvaret och har i uppdrag att i händelse av höjd beredskap eller krig värna civilbefolkningen, bedriva samhällsviktig verksamhet samt vara försvarsmakten behjälplig. En god krisberedskap i kommunen, med en tydlig och övad krisorganisation och tillräcklig kapacitet när det gäller exempelvis reservkraft, bränsle, mat och vatten, är grunden även för civilförsvarsarbetet. I allt arbete kring trygghet och säkerhet ska kommunen ha en nära dialog med räddningstjänsten, polisen och andra aktörer. Även föreningsliv och frivilligorganisationer ska involveras.

Kommunplan 2019-2022

Sammanfattning

Under ett år har kommunen arbetat med risk och sårbarhetsanalysen. Som metod valdes FORSA modellen som är framtagen av totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Alla kommunala förvaltningar och bolag har medverkat i processen. Varje aktör har fått fundera kring begrepp som *prioriterat åtagande, samhällsviktig verksamhet* och *beroendeförhållanden*.

Med stort engagemang i olika diskussioner har alla verksamheter tagit sig igenom processen och fått egna risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Denna rapport är en övergripande sammanställning av det underlag som framkommit. Det finns ingen sekretess i rapporten utan känsliga uppgifter hanteras inom respektive verksamhets RSA.

De scenarios som centralt valts ut att arbeta med är

- Långvarigt och mycket omfattande elavbrott
- Cyberangrepp
- Avbrott i vattenförsörjning
- Långvarig värmebölja
- Brand i kritisk eller känslig verksamhet

Tre verksamheter valde till ett eget scenario

- Våldsdåd/skolskjutning

I scenarioanalysen beskrivs respektive scenario, de övergripande konsekvenserna för kommunen med scenariot samt en värdering av riskerna.

Avslutningsvis finns förslag på åtgärder som dels kan öka förmågan i kommunens egna verksamheter och dels förmågan inom det geografiska området. Dessa åtgärder föreslås omsättas i ett separat åtgärdsprogram kopplat till kommunens styrdokument för krisberedskap.

Syfte och mål¹

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysarbetet är att öka medvetenheten och kunskapen hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga om hot, risker och sårbarheter inom det egna verksamhetsområdet samt att skapa ett underlag för egen planering. Offentliga aktörers risk- och sårbarhetsanalyser bidrar till att ge en bild av de risker och sårbarheter som finns i samhället i stort. Resultatet av analyserna ger ett underlag för inriktningen av arbetet inom krisberedskapsområdet och bidrar genom detta till att minska samhällets sårbarhet och ökar förmågan att hantera olika typer av samhällsstörningar.

Målet med risk- och sårbarhetsanalysen är att få en samlad bild av de risker gällande extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen och hur detta påverkar verksamheten. Kommunen ska identifiera och värdera risker, sårbarheter och kritiska beroenden inom sitt geografiska område. Genom risk- och sårbarhetsanalysen ska kommunen få förutsättningar att verka för att:

- Olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet
- De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas
- Information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas

Målet är också att generera åtgärdsförslag för att ge möjlighet till ökad robusthet och redundans i den egna verksamheten. Kommunens risk- och sårbarhetsanalys utgör även ett viktigt underlag för de analyser som genomförs på regional och nationell nivå.

Kommunen ska också med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser.

Kommunen ska använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.²

Den sammanställda rapporten i form av risk- och sårbarhetsanalysen ska redovisas till länsstyrelsen i enlighet med Myndigheten för samhällsydd och beredskaps gällande föreskrifter.³

¹ MSB 2011. Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser. ISBN 978-91-7383-129-1. s 29–31

² MSB & SKL, Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022. MSB 2018–09779, SKL 18/03101

³ Ibid

Begrepp och termer

Extraordinär händelse

En extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av berörda aktörer.

Förmåga

Här avses krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar.

Geografiskt områdesansvar

Att det inom ett geografiskt område finns ett organ som ansvarar för inriktning, prioritering och samordning av tvärssektoriella åtgärder före, under och efter en kris. Detta ansvar finns på tre nivåer: lokal nivå (kommun), regional nivå (länsstyrelse) och nationell nivå (regeringen).

Hot

Omfattar en aktörs kapacitet och avsikt att genomföra skadliga handlingar. Ett hot kan även bestå av en händelse eller en företeelse som i sig framkallar fara mot något eller någon utan att det i sammanhanget förekommer aktörer med kapacitet och avsikt att orsaka skada ⁴.

Kris

En händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer.

Krisberedskap

Förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera kris-situationer.

Kontinuitetshantering

Kontinuitetsplanering handlar om "att systematiskt skapa en förmåga att fortsätta bedriva sin verksamhet på en tolerabel nivå oavsett vilken typ av störning som organisationen utsätts för och att hantera alla aspekter inom kontinuitet, från incident- till krishantering. För att lyckas med detta krävs allas engagemang och ett tydligt ledarskap samt att roller och ansvar är tydliga"⁵.

⁴ Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

⁵ Svensk standard, SS 22304:2014, s.4

Krishantering

Med krishantering avses den mer omedelbara och operativa hanteringen av en händelse eller störning som inträffat i samhället.

Kritiska beroenden

Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till sådana funktionsnedsättningar som kan få till följd att en kris inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort.

Risk

En sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de (negativa) konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällsviktig verksamhet

En samhällsviktig verksamhet uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad allvarlig kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Sårbarhet

De egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system, eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.

Höjd beredskap

För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap innefattar två nivåer och innebär antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Det är regeringen som beslutar om skärpt eller högsta beredskap om Sverige är i krigsfara eller det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige varit i krig eller krigsfara. Höjd beredskap kan avse en viss del av landet eller en viss verksamhet. Om Sverige är i krig råder högsta beredskap.

Totalförsvaret

Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Vid höjd beredskap kan delar av, eller hela totalförsvaret mobiliseras. När högsta beredskap råder är totalförsvaret all den samhällsverksamhet som ska bedrivas. Totalförsvaret utgörs av två kompletterande komponenter i form av det militära försvaret och det civila försvaret⁶.

⁶ <https://www.msb.se/sv/insats--beredskap/Totalforsvar/> ; <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/civilt-forsvar/>

Civilt försvar

Det civila försvaret utgörs av den verksamhet som ansvariga civila aktörer genomför i syfte att göra det möjligt för samhället att hantera situationer då beredskapen höjs. Det civila försvaret är därmed ingen separat organisation utan utgörs av den verksamhet som bedrivs av, vid normalläge ansvariga aktörer, som utgörs av statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer. Den verksamhet som bedrivs inom ramen för det civila försvaret ska syfta till att vid höjd beredskap ha förmågan att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Styrel

Identifiering och prioritering av samhällsviktiga elanvändare.

Klimatanpassning

Klimatanpassning definieras enligt Smit m.fl. (2001, s. 881) som förändringar i ekologiska, sociala eller ekonomiska system till följd av verkliga eller förväntade klimatförändringar. Klimatanpassning är till exempel förändringar i processer, metoder och strukturer, antingen i syfte att mildra negativa förväntade effekter eller i syfte att utnyttja nya möjligheter som uppstår till följd av klimatförändringarna.⁷

Klimatförändring

Med klimat menas en beskrivning av vädrets långsiktiga egenskaper mätt med statistiska mått. Klimatet kan därför bara "observeras" indirekt, genom insamling och analys av väderobservationer under en längre tid.⁸ Med klimatförändring menas den snabba förändring som nu sker på grund av människans påverkan.⁹

⁷ Vredin Johansson, M. och Forslund, J., 2009, Klimatanpassning i Sverige, Samhällsekonomiska värderingar av hälsoeffekter, Specialstudier nr 20, Konjunkturinstitutet s 16

⁸ <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat>

⁹ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Innehållsförteckning

1.	Beskrivning av kommunen och dess geografiska område.....	11
1.1	Kommunens organisation.....	11
1.2	Hel- och delägda bolag	12
1.3	Förvaltningar	12
1.4	Förbundssamarbeten	12
2	Kommunens geografiska område.....	13
2.1	Befolkning och demografi.....	13
2.2	Infrastruktur	13
2.3	Näringsliv och sysselsättning	13
2.4	Kommunens krisberedskapsuppdrag	14
2.5	Överenskommelse om kommunernas krisberedskap	15
2.6	Regional strategi - RSI	15
2.7	Ytterligare centralt dokument/Strategi	16
2.8	Författningar som har beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen	16
3	Beskrivning av arbetsprocess och metod	17
3.1	Översikt av arbetsprocessen	18
3.2	Risikanalys	19
3.3	Deltagande interna, externa och privata aktörer i arbetet	20
3.4	Material och underlag som använts för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen.....	20
3.5	Sekretess och spridning av materialet.....	20
4	Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.....	21
4.1	Samhällsviktig verksamhet inom Katrineholms kommun som organisation.....	22
4.2	Energiförsörjning	23
4.3	Kommunalteknisk försörjning	24
4.4	Finansiella tjänster	24
4.5	Handel och industri	25
4.6	Hälso- och sjukvård samt omsorg.....	25
4.7	Livsmedel.....	27
4.8	Information och kommunikation.....	27
4.9	Socialförsäkringar	29
4.10	Skydd och säkerhet.....	29
4.11	Offentlig förvaltning	30
4.12	Transporter.....	31
5	Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet	32

5.1	Kritiska beroenden i samhället	32
5.2	Omsorgsverksamhet på vårdboende	33
5.3	Omsorg om barn på förskola	34
5.4	Kommunal ledning och kriskommunikation	35
6	Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område.....	36
6.1	Identifierade hot och risker i kommunen	36
6.2	Risikanalys	37
6.3	Scenarier	38
7	Scenarioanalyser	39
7.1	Elbortfall på grund av snöstorm	39
7.2	Cyberangrepp	41
7.3	Avbrott i dricksvattenförsörjning	43
7.4	Brand i kritisk verksamhet	45
7.5	Långvarig värmebölja	46
7.6	Våldsdåd med flera döda och svårt skadade	48
8	Identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område	49
8.1	Identifierade sårbarheter och brister inom kommunens verksamhet	49
8.2	Identifierade sårbarheter och brister inom kommunens geografiska område	49
9	Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat	50
9.1	Behov av åtgärder för kommunens egen verksamhet	50
9.2	Behov av åtgärder för kommunens geografiska område	51
9.3	Övrigt (Pågående, Planerade, Genomförda)	51
10	Referenser	52

1. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

Katrineholms kommun svarar inom sitt geografiska område för uppgifter enligt kommunallagen (1991:900) och andra särskilda föreskrifter.

1.1 Kommunens organisation

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet i kommunen och består av folkvalda politiker som väljs i allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige utser kommunstyrelsen och nämnderna. Under nämnderna finns förvaltningar med tjänstemän som utför det dagliga arbetet. Katrineholms kommun har nio facknämnder och en valnämnd samt åtta förvaltningar¹⁰.

¹⁰ <http://www.katrineholm.se/Om-kommunen/Organisation/>

1.2 Hel- och delägda bolag

Kommunen äger helt följande bolag:

- Katrineholms Fastighets AB (KFAB)
- Katrineholms Industrihus AB (KIAB)
- Katrineholms Vatten och Avfall AB

Kommunen är delägare i följande bolag:

- Länstrafiken i Södermanlands län
- Sörmland Vatten och Avfall AB (SVAAB)
- KFV Marknadsföring AB

1.3 Förvaltningar

- Bildningsförvaltningen (BIF)
- Kommunledningsförvaltningen (KLF)
- Kulturförvaltningen (KULF)
- Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF)
- Service- och Teknikförvaltningen (STF)
- Socialförvaltningen (SOC)
- Viadidakt
- Vård- och Omsorgsförvaltningen (VOF)

1.4 Förbundssamarbeten

Västra Sörmlands Räddningstjänst är ett kommunalförbund med Katrineholms och Vingåkers kommuner som medlemmar.

2 Kommunens geografiska område

Katrineholm är en av nio kommuner i Södermanlands län. Katrineholm är centralort i kommunen och ligger cirka 100 kilometer väster om Stockholm. Förutom Katrineholm har kommunen sju kransorter: Bie, Björkvik, Forssjö, Sköldinge, Strångsjö, Valla och Julita/Äsköping.

2.1 Befolkning och demografi

Den 31 december 2018 hade Katrineholm 34 550 invånare med följande fördelning¹¹.

Andel av folkmängden (%)							
Kvinnor	Män	0–17 år	18–64 år	65– år	utrikes födda	med utländsk bakgrund	utländska medborgare
49,8	50,2	21,8	55,4	22,8	19,0	25,1	8,9

2.2 Infrastruktur

Katrineholms kommun har goda kommunikationer. Kommunen genomkorsas av riksvägarna 52, 55, 56 och 57 som möts i Katrineholm. Huvuddelen av genomfartstrafiken leds idag utanför staden på förbifarter öster och norr om centrum. Katrineholm är förgreningsstation mellan järnvägarna Västra och Södra stambanan. Ett vardagsdygn trafikeras stationen av cirka 30 godståg och 160 persontåg varav ungefär 90 stannar för av- och påstigande. Förbindelser finns mot Stockholm, Göteborg, Karlstad, Eskilstuna och Norrköping.

Katrineholms kommun har fjärrvärme i tätorterna. Gimmersta Energi AB producerar och distribuerar fjärrvärme i lokala nät i Bie, Björkvik, Forssjö, Julita, Sköldinge, Strångsjö och Valla. Katrineholms centralort har ett väl utbyggt fjärrvärmenät som distribuerar fjärrvärme till stora delar av fastighetsbeståndet i Katrineholms centralort. Värmeverket och nätet i centralorten ägs av Tekniska Verken i Linköping AB som genom dotterbolaget Tekniska Verken Katrineholm Nät AB också äger huvuddelen av det lokala elnätet i kommunen. Resten av det lokala nätet ägs av Vattenfall Eldistribution AB. Vatten och avloppsnät ägs av Katrineholms Vatten och Avfall AB, men drivs av Sörmland Vatten och Avfall AB som i sin tur ägs av Katrineholms, Vingåkers och Flens kommuner genom kommunala bolag.

2.3 Näringsliv och sysselsättning

Katrineholms kommun är kommunens största arbetsgivare med 3 347 anställda år 2018. Regionen är en annan stor offentlig arbetsgivare i kommunen. De största privata arbetsgivarna är Kronfågel i Valla (ca 650 anställda), SKF Mekan i Katrineholm (ca 430 anställda), Sörmlands Grafiska (ca 90 anställda) och Presto Brandsäkerhet (ca 400 anställda).

¹¹ http://www.scb.se/be0101/#c_li_26051 – Statistiska Centralbyrån: Befolkningsstatistik, Sveriges befolkning, kommunala jämförelsetal, 31 december 2014, nedladdad 2015-05-27.

2.4 Kommunens krisberedskapsuppdrag¹²

Kommunens ansvar och uppgifter inom krisberedskap och civilt försvar regleras av lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Till lagen finns även en anslutande förordning (2006:637) som innehåller ytterligare bestämmelser om kommuners uppgifter vid extraordinära händelser och höjd beredskap. Bestämmelserna i lagen syftar till att kommunen ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunen ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Fyra viktiga delar i Svensk krishantering är de 3 grundprinciperna samt geografiskt områdesansvar:

Ansvarsprincipen

Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha det också under en krissituation. Det betyder att det är den vanliga sjukvården som har hand om vårderna även vid en kris, att kommunerna sköter skola och äldreomsorg och så vidare.

Likhetsprincipen

Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt. Verksamheten ska också, om det är möjligt, skötas på samma plats som under normala förhållanden.

Närhetsprincipen

En kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga. Det är alltså i första hand den drabbade kommunen och det aktuella landstinget som leder och arbetar med insatsen. Först om de lokala resurserna inte räcker till blir det aktuellt med regionala och statliga insatser.

Geografiskt områdesansvar

Kommunerna är också skyldiga att se till så att olika aktörer i kommunen (exempelvis företag, frivilligorganisationer och myndigheter) samarbetar, både i planeringen av hur svåra olyckor och kriser ska kunna undvikas, men också under själva hanteringen av en kris. Det kallas för att kommunen har ett geografiskt områdesansvar. I uppdraget ligger också att ansvara för en samordnad information till allmänheten.

Kommunens uppgifter inom krisberedskap och civilt försvar specificeras ytterligare genom överenskommelserna om kommunernas krisberedskap och överenskommelsen om kommunernas arbete med civilt försvar. De båda överenskommelserna är tecknade av MSB och SKL.

¹² MSB 2011. Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser. ISBN 978-91-7383-129-1. s 29–30

2.5 Överenskommelse om kommunernas krisberedskap

Kommunernas uppdrag och specifika uppgifter inom krisberedskapen inriktas genom överenskommelser mellan MSB och SKL. Den nuvarande överenskommelsen tecknades under 2018 och gäller för perioden 2019 – 2022. Uppgifterna i överenskommelsen utgår från:

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
- Kommunallag (2017:725)

Överenskommelsen utgår från 5 kap. i LEH som anger att kommunen ska få ersättning för det förberedande arbetet som ska bedrivas enligt lagens 2 kap. LEH. Den statliga ersättningen berör vissa specifika uppgifter vilket klargörs i överenskommelsen.

Den statliga ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbetet med krisberedskap.¹³

2.6 Regional strategi - RSI

I Södermanlands län har en strategi för arbetet inom Regional Samordning och Inriktning av krishantering och räddningstjänst (RSI) tagits fram i syfte att underlätta samverkan mellan olika aktörer inom länet före, under och efter en samhällsstörning. Det moderna samhällets komplexitet, och utformningen av det svenska krishanteringssystemet gör att olika aktörer inom både privat och offentlig sektor är beroende av varandra vilket ställer höga krav på förmågan att samverka.

Samordnings och inriktningsmål för 2020

År 2020 ska länets krisberedskapsaktörer kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet och krisleda i samverkan under två veckor vid svåra samhällsstörningar som elbortfall. Den regionala inriktningen och samordningsfunktionen kan snabbt skapa och analysera en samlad lägesbild och inrikta och samordna krishanteringen. Länets aktörer har en resursplanering utifrån riskbilden och kan både ge och ta emot stöd under en samhällsstörning. Länets medborgare får snabb, samordnad, målgruppsanpassad och korrekt information vid en kris. Länet har gemensamma tekniska lösningar för samverkan som även klarar sekretess.

Länet kan samordna och hantera områdesöverskridande händelser. Förmåga till att skydda medborgarna genom att kunna utrymma 5000 varav 200 sjuka och svaga. Länet ska ha förmåga att leda och hantera masskadeutfall. Länets aktörer har kunskap om sin roll och sitt ansvar under höjd beredskap.

Medborgarna har tagit sitt ansvar att klara sig utan samhällets hjälp i minst 72 timmar samt att samhället har en planering för att kunna hjälpa efter 72 timmar.

Målbild – Rådet för krishantering och skydd mot olyckor 2016–2020

Kommunen har tillsammans med samtliga övriga kommuner i länet, Regionen, Polisen, Försvarsmakten och Länsstyrelsen Södermanland undertecknat och förbundit sig till strategin. Inom ramen för strategin har kommunen tillsammans med övriga aktörer i länet enats om en gemensam målbild för år 2020.

¹³ För mer information kring överenskommelsen se: *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*, MSB 2018–09779 och SKL 18/03101

2.7 Ytterligare centralt dokument/Strategi

I Kommunplan 2019-2022 anges att det ska vara tryggt och säkert att bo, verka och vistas i Katrineholms kommun. I styrdokumentet behandlas området krisberedskap.

2.8 Författningar som har beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
- Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift (MSBFS 2015:5) om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser

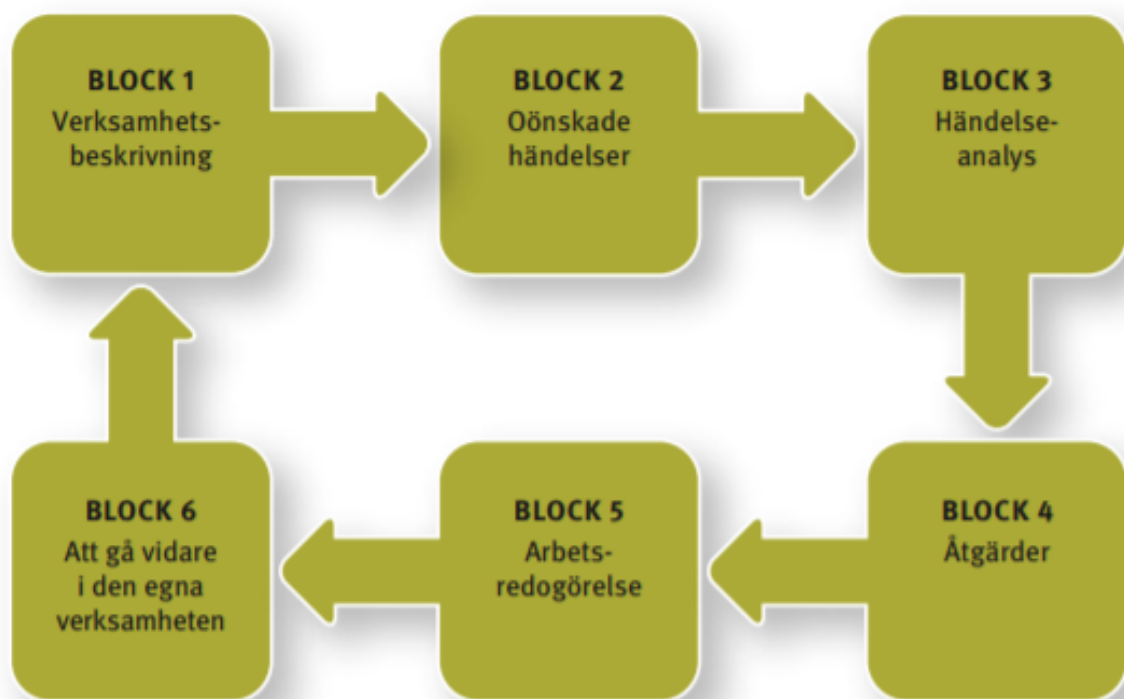
Övriga:

- Epizootilag (1999:657)
- Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- Förordning (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- Lag (2006:263) om transport av farligt gods
- Förordning (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL)
- Säkerhetsskyddslagen 2018:585

3 Beskrivning av arbetsprocess och metod

Risk- och sårbarhetsanalysen för Katrineholms kommun har genomförts i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter¹⁴. Länsstyrelsens rekommendationer med att likrikta RSA-arbetet länsövergripande har också följts i arbetet.

FORSA modellen:

¹⁴ MSBFS 2015:5

3.1 Översikt av arbetsprocessen

Arbetet har bedrivits i följande steg.

- Förberedelser
- Inledande kartläggning
- Analys
- Resultat och uppföljning

Under förberedelserna fastställdes inriktningen av arbetet. Säkerhetschefen utsågs tillsammans med beredskapssamordnaren till sammanhållande för arbetet.

En inledande kartläggning genomfördes under hösten/vinter 2018, då en enkät skickades ut till förvaltningarna, där sårbarheter och kritiska beroenden kartlades. Enkäten följdes upp med intervjuer med utsedda nyckelpersoner och verksamhetsansvariga. I detta arbete kartlades vilka händelser som skulle kunna inträffa inom olika verksamheter inom kommunens geografiska område. Resultatet låg till grund för inriktningen av det fortsatta analysarbetet.

Under analysarbetet analyserade säkerhetschefen och beredskapssamordnaren, tillsammans med projektledning från VSR samt nyckelpersoner från respektive verksamhet, händelserna som identifierades i den inledande kartläggningen. En bedömning gjordes också av vilken risk de medför. Därefter identifierades samhällsviktiga verksamheter i Katrineholms kommuns geografiska område och deras kritiska beroenden. Utifrån riskbilden valdes fem scenarier ut för djupare analys. I dessa scenarier bedömdes förmågan att motstå störningar i samhällsviktig verksamhet och kommunens förmåga att hantera kriser. Brister och sårbarheter identifierades och dessa ligger till grund för förslag till åtgärder. Analysarbetet genomfördes under 2018–2019.

Resultatet av analysarbetet har utmynnat i Risk- och sårbarhetsanalysen. Riskbilden och åtgärdsplanen kommer att följas upp fortlöpande och resultatet av uppföljningen ska sammanställas och rapporteras årligen till länsstyrelsen, i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter¹⁵.

¹⁵ 8§ MSBFS 2015:5

3.2 Riskanalys

Syftet med riskanalysen är att snabbt identifiera tänkbara risker, situationer och händelser som kan leda till allvarliga störningar och extraordinära händelser.

En svårighet i riskanalys på samhällsnivå är att uppskatta sannolikheten för olika extraordinära händelser. Det saknas ett tillförlitligt statistiskt underlag för att kunna ange kvantitativa mått på sannolikheten för olika händelser. Därför används i analysen subjektiva och kvalitativa uppskattningar.

I denna analys bedöms sannolikheten för en skadehändelse med hjälp av fem nivåer med utgångspunkt från den bedömda återkomsttiden för händelsen i Katrineholms kommuns geografiska område.

KVALITATIV SKALA FÖR SANNOLIKHET	KVANTITATIV SKALA FÖR SANNOLIKHET
5. Mycket hög	5. 1 gång per år eller oftare
4. Hög	4. 1 gång per 1 år – 1 gång per 10 år
3. Medelhög	3. 1 gång per 10 år – 1 gång per 50 år
2. Låg	2. 1 gång per 50 år – 1 gång per 100 år
1. Mycket låg	1. 1 gång per 100 år – 1 gång per 1000 år

SKALA FÖR KONSEKVENNS
1 Mycket begränsade Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsinstitution, mycket begränsade skador på egendom och miljö
2 Begränsade Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner, begränsade skador på egendom och miljö
3 Allvarliga Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö
4 Mycket allvarliga Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstromot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö
5 Katastrofala Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö

3.3 Deltagande interna, externa och privata aktörer i arbetet

Samtliga aktörer nedan har på ett eller annat sätt deltagit i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, bland annat genom enkäter, workshops och diskussioner.

Förvaltningar:

- Bildningsförvaltningen (BIF)
- Kommunledningsförvaltningen (KLF)
- Kulturförvaltningen (KULF)
- Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF)
- Service- och Teknikförvaltningen (STF)
- Socialförvaltningen (SOC)
- Viadidakt
- Vård- och Omsorgsförvaltningen (VOF)

Bolag/Förbund:

- VSR Västra Sörmlands Räddningstjänst
- SVAAB Sörmland Vatten- och Avlopp AB
- KFAB Katrineholm Fastighet AB

Extern aktör:

- TV Tekniska Verken

3.4 Material och underlag som använts för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen

- Risk- och sårbarhetsanalys 2015 Katrineholms kommun
- Länsstyrelsen Södermanlands regionala risk- och sårbarhetsanalys
- Erfarenheter och lärdomar som gjorts vid övningar
- Seminarier
- Workshops
- Enkäter
- Skarpa händelser
- Extremväderanalys över Flen och Katrineholm framtagen av SMHI

3.5 Sekretess och spridning av materialet

Dokumentet innehåller ingen information som omfattas av sekretess. Risk- och sårbarhetsanalysen ger en samlad bild av nuläget i Katrineholms kommun.

4 Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

Avsnittet redovisar identifierad samhällsviktig verksamhet inom Katrineholms kommuns geografiska område¹⁶.

Samhällsviktig verksamhet ur ett krisberedskapsperspektiv är verksamhet som uppfyller det ena eller båda av följande villkor¹⁷:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad allvarlig kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Verksamheter som uppfyller det första villkoret kallas förebyggande medan verksamheter som uppfyller det andra villkoret kallas hanterande.

¹⁶ Redovisningen utgår från de samhällssektorer med viktiga samhällsfunktioner som anges i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd till 4 § MSBFS 2015:5.

¹⁷ 2 § MSBFS 2015:5 – Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser

4.1 Samhällsviktig verksamhet inom Katrineholms kommun som organisation

Nedan finns en redogörelse för huruvida kommunala förvaltningar och bolag klassas som samhällsviktiga verksamheter eller ej, utifrån MSFS 2015:5. Inom förvaltningen eller bolaget finns en eller flera verksamheter som gör att den klassas som samhällsviktig. Om en förvaltning eller ett bolag inte definieras som samhällsviktig ur denna aspekt, betyder det inte att den inte är värdefull ur andra aspekter. Det kan då röra sig om att det är möjligt att använda personalens kompetens till andra uppgifter, lokaler för andra ändamål etcetera. För dessa finns kolumnen längst till höger "Övrig resurs".

Förvaltning/bolag/förbund	Samhällsviktig funktion utifrån MSFS 2015:5		Funktioner Dessa redovisas inte på grund av sekretess enligt kapitel 18 kap. 13 § OSL	Övrig resurs
	JA	Nej		
Bildningsförvaltningen	X			Fritidshem
Samhällsbyggnadsförvaltningen		X		Miljöexpertis/miljöinspektör
Kommunledningsförvaltningen	X			
Kulturförvaltningen		X		Lokaler, personal och bibliotek
Service- och teknikförvaltningen	X			
Socialförvaltningen	X			
Viadidakt		X		Personal, språkkunskaper, kontakt med nyanlända, lokaler
Vård- och omsorgsförvaltningen	X			
Västra Sörmlands Räddningstjänst	X			
Katrineholms Fastighets AB	X			
Sörmland Vatten och avfall AB	X			

4.2 Energiförsörjning

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn energiförsörjning.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Elförsörjning: produktion, distribution, service och underhåll	Kraftvärmeverk.	Tekniska Verken
	Elnät med anläggningsobjekt samt resurser för övervakning, omkopplingar och reparationer.	Tekniska Verken Katrineholm Nät, Vattenfall Eldistribution
	Hantering av kommunens mobila reservkraftaggregat.	Tekniska Verken Katrineholm Nät
Fjärrvärmeförsörjning: produktion, distribution, service och underhåll	Kraftvärmeverk och fjärrvärmenät i Katrineholms centralort.	Tekniska Verken
	Fjärrvärmeverk och fjärrvärmenät i Bie, Björkvik, Forssjö, Julita, Sköldinge, Strångsjö och Valla.	Gimmersta Energi
Drivmedelsförsörjning: produktion, lagerhållning och distribution	Biogasfabrik.	Katrineholm Vatten AB
	Tankstation för fordonsgas.	Katrineholm Vatten AB
	Tankstationer för flytande drivmedel.	Ett flertal i Katrineholm samt en i vardera Valla, Björkvik och Julita
Bränsleförsörjning: produktion, lagerhållning och distribution	Flisfabrik i Julita.	Gimmersta Energi
	Pelletsfabrik i Forssjö.	Forssjö Pellets

4.3 Kommunalteknisk försörjning

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn kommunalteknisk försörjning.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Dricksvattenförsörjning: produktion, distribution, service och underhåll	Katrineholms vattenverk samt ledningsnät för dricksvatten med reservoarer, tryckstegringspunkter och brandposter.	Sörmland Vatten
	Vattenverk och ledningsnät i Bie, Julita och Björkvik.	Sörmland Vatten
Avloppshantering: mottagning och rening	Avloppsverket Rosenholm samt Julita reningsverk.	Sörmland Vatten
Avfallshantering: hämtning och mottagning av sopor, mottagning av riskavfall	Återvinningscentral Vika	Tekniska verken
	Återvinningsstationer	Förpacknings och tidningsinsamlingen
	Insamling av hushållsavfall, matavfall, latrin och grovsopor samt slam från enskilda anläggningar	Entreprenörer på uppdrag av Sörmland Vatten
Väghållning: röjning och akuta reparationer	Röjning av vägar	Kommunen, Trafikverket, entreprenörer
Snöröjning: snöröjning, halkbekämpning	Vinterväghållning vägar och gator	Kommunen, Trafikverket, entreprenörer

4.4 Finansiella tjänster

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn finansiella tjänster.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Betalningar: hantering av in- och utbetalningar,	Kommunens lönekontor	Kommunen
	Bankkontor	Flera olika banker
Kontantförsörjning: utlämning av kontanter	Uttagsautomater	Banker + Livsmedelsbutiker

4.5 Handel och industri

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn handel och industri.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Bygg- och entreprenadverksamhet	Reparationer av infrastruktur, kritiska transporter (reservkraft), väghållning inklusive snöröjning.	Ett femtontal privata företag med kontor i kommunen.

4.6 Hälsa- och sjukvård samt omsorg

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn hälso- och sjukvård samt omsorg.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Akutsjukhus: mottagning och behandling av akuta skadefall och sjukdomsfall	Kullbergsska sjukhuset Ambulansstation och ambulanser	Region Sörmland
	IVPA (i väntan på ambulans) CIP (civil insatsperson)	Västra Sörmlands räddningstjänst
Primärvård: mottagning och behandling av sjukdomsfall	Vårdcentraler	Region Sörmland, samt en privat aktör
Psykiatri: mottagning och behandling av psykiatriska sjukdomsfall	Kullbergsska sjukhuset	Region Sörmland
	Karsuddens sjukhus: rättspsykiatrisk vård	Region Sörmland
Smittskydd: myndighetsutövning och rådgivning	Insatser mot smittkällor i den fysiska miljön till exempel djur, livsmedel, vattentäcker, ventilationsanläggningar.	Kommunens bygg- och miljönämnd samt samhällsbyggnadsförvaltningen.
Läkemedelsförsörjning: distribution av läkemedel	Ett flertal apotek i Katrineholm	
Sjukvårdsmateriel: distribution av förbrukningsartiklar	Ett flertal apotek i Katrineholm	

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Omsorg om äldre och funktionsnedsatta: särskilda boenden, äldreboenden, hemtjänst.	Vårdboenden (6 st) i Katrineholm samt ett i vardera Julita, Sköldinge, Valla och Björkvik.	Kommunens vård- och omsorgsförvaltning, Katrineholms Fastighets AB
	Grupp- och servicebostäder enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt till personer med behov av särskilt stöd.	Kommunens vård- och omsorgsförvaltning
	Hemtjänst	Kommunens vård- och omsorgsförvaltning samt enskilda utförare.
	Tillagning och distribution av mat.	Kommunens Kost- och transportservice.
Omsorg om barn: förskola, fritidshem	Ett flertal förskolor i Katrineholm samt i Bie, Julita, Valla, Sköldinge, Forssjö, Strångsjö och Björkvik.	Kommunens bildningsförvaltning samt ett föräldrakooperativ.
	Fritidshem finns i anslutning till kommunala skolor i Katrineholm samt i Bie, Julita, Valla, Sköldinge, Forssjö, Strångsjö och Björkvik.	Kommunens bildningsförvaltning.
Hygien och sanitet: simhallar	Kullbergsska sjukhusets bassäng.	Region Sörmland
	Duveholmshallens simhall.	Kommunens sportcentrum, Katrineholms Fastighets AB
Social omsorg	Skyddsbedömningar	Kommunens socialförvaltning

4.7 Livsmedel

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn livsmedel.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Jordbruk: djurhållning produktion av spannmål och andra grödor	Storskalig fjäderfäuppfödning, svinproduktion samt mjölk- och nötköttproduktion	Det finns 13 verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga. Dessutom finns ett stort antal mindre djurhållande gårdar.
Livsmedelsproduktion: slakterier, mejerier, charkuterier, bagerier	Kronfågel slakteri i Valla.	Kronfågel
Livsmedelsdistribution: distribution och dagligvaruhandel	Livsmedelsaffärer	Ett flertal större livsmedelsaffärer
Livsmedelskontroll	Kontroll och uppföljning för att säkerställa livsmedelssäkerheten.	Bygg- och miljönämnden samt samhällsbyggnadsförvaltningen

4.8 Information och kommunikation

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn information och kommunikation.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Telefoni: nät drift, överföring av samtal och meddelanden	Nät och nät drift, mobilmaster, telestationer	Telia, Skanova, Tele2
	Kommunens telefonväxel	Kommunen med underliggande bolag
	Sörmland Vattens telefonväxel	Sörmland Vatten
	Nödsamtal	SOS Alarm
	Trygghetslarm	Tunstall, Caretec, Securitas, Offentlig säkerhet
Dataöverföring: nät drift, åtkomst till internettjänster	Nät och nät drift, mobilmaster, stadsfibernet	Utsikt (Tekniska verken), Telia, Skanova, Bredbandsbolaget

Nätbaserade informationskanaler	Kommunens webbplats	Kommunen med underliggande bolag
	Sörmland Vattens webbplats	Sörmland Vatten
	Krisinformation.se	MSB och andra myndigheter utanför kommunen
	Sociala medier	Facebook och Twitter
Kommunikationskanaler	Kommunens e-posttjänst	Kommunen med underliggande bolag
	Kommunens intranät (Communis), kontaktcenter	Kommunen
Raket: nät drift, överföring av samtal	Rakelmaster och -drift	MSB och driftentreprenör
	Samband för ledning och samverkan	Kommunen med underliggande bolag, Västra Sörmlands Räddningstjänst, Polismyndigheten, Landstinget Sörmland, Länsstyrelsen Södermanland, SOS Alarm, Tekniska Verken
Dagstidningar - produktion och distribution	Redaktion	Katrineholmskuriren (trycks i Eskilstuna)
	Distributionsnät	Prolog
Rundradio: produktion och distribution av lokalradio och närradio	Närradiostation Närradiosändare	Katrineholms närradioförening (trossamfund, politiska organisationer)
	Lokalradio för krisinformation, trafikinformation och information om driftstörningar i viktiga system	Sveriges Radio (redaktioner i Eskilstuna och Nyköping)
Post: distribution av brev och paket	Distribution av post	PostNord
	Ombud för inlämning och hämtning av försändelser: Katrineholm (4 st), Julita, Valla, Björkvik.	PostNord, Bring
	Ombud för inlämning av paket Katrineholm (3 st), Julita.	DHL
	Företagscenter i Katrineholm	PostNord

4.9 Socialförsäkringar

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn socialförsäkringar.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Utbetalningar inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkring samt ekonomiskt bistånd: handläggning av utbetalningar och ansökningar	Kommunens socialförvaltning	Kommunen
	Försäkringskassans servicekontor	Försäkringskassan
Utbetalningar från det allmänna pensionssystemet - handläggning av utbetalningar	Pensionsmyndighetens servicekontor	Pensionsmyndigheten

4.10 Skydd och säkerhet

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn skydd och säkerhet.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Räddningstjänst: räddningsinsatser	Räddningsstationer i Katrineholm, Björkvik, Julita	Västra Sörmlands Räddningstjänst
Polis: övervakning av allmän ordning och säkerhet, spaning och brottsutredningar	Polisstation Katrineholm, polisinsatser	Polismyndigheten
Militär verksamhet	Bevakning och skydd av viktiga objekt, stöd till samhället	Försvarsmakten
Vaktbolag: bevakning	Bevakning och värdetransporter	Securitas och Avarn

4.11 Offentlig förvaltning

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom offentlig förvaltning.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Regional ledning	Samverkan i Södermanlands län – DSAM	Kommunchef, tjänsteman i beredskap, Länsstyrelsen Södermanland
Lokal ledning	Kommunal krisledning	Kommunens krisledningsnämnd, krisledningsgrupp, förvaltningsledningar
	Kommunens krisstöd – (fd POSOM)	Ordförande ur kommunens socialförvaltning samt personal från bildningsförvaltning, service- och teknikförvaltning
	Tjänsteman i beredskap för kommunen	Västra Sörmlands Räddningstjänst
	Räddningschef i beredskap för ledning av räddningsinsatser	RTÖG
	Tjänsteman i beredskap för vatten och avlopp	Sörmland Vatten
Tillsyns- och tillståndsverksamhet	Miljötillsyn	Samhällsbyggnadsförvaltningen
	Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor	Västra Sörmlands Räddningstjänst
Indikerings- och laboratorieverksamhet	Laboratorium på avloppsreningsverket.	Sörmland Vatten
Meteorologiska tjänster	Mätstationer	Floda
Begravnings-tjänster	Transport och förvaring av avlidna	Landstinget, begravningsbyråer
	Politivagn	Polismyndigheten upphandlar tjänsten av extern leverantör.
	Begravningsceremoni	Kyrkor och samfund, begravningsbyråer
	Krematorium, begravningsplats	Katrineholmsbygdens församlingar

4.12 Transporter

Följande samhällsviktiga verksamheter har identifierats inom sektorn transporter.

Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig verksamhet	Aktörer
Vägtransporter: persontransporter och distribution av varor och material	Väghållning inklusive snöröjning, åkerier, skolskjutsar, färdtjänst, beställningstrafik med buss och taxi, logistiktjänster, distributionstjänster	Trafikverket, M4, DHL, Schenker, Samskip van Dieren, Länstrafiken Sörmland, Nobina. Flertal privata buss- och taxiföretag och åkerier.
Järnvägstransporter: persontransporter och transport av varor och material	Järnvägsanläggningen och dess kraftförsörjning, drift och underhåll, trafikinformation, passagerarstation, terminalverksamhet, passagerartrafik, godstrafik	Trafikverket, Jernhusen, Katrineholms logistikcentrum. SJ, Veolia, Hector Rail, van Dieren.
Omlastning av varor till kommunens verksamheter	Omlastningscentralen	Kommunen

5 Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

Risken analysen undersöker skadehändelser och värderar dessa var för sig. Detta synsätt innebär en förenkling, eftersom störningar i en funktion kan orsaka störningar i en annan. Samhällsviktiga funktioner och verksamheter är i många fall beroende av varandra.

Ett *kritiskt beroende* innebär att ett bortfall eller störning i en verksamhet kan leda till nedsatt funktion i andra verksamheter, som i sin tur kan leda till en allvarlig kris i samhället

Detta avsnitt redovisar dels kritiska beroenden som gäller samhället som helhet, dels kritiska beroenden för några områden där kommunen har ett särskilt ansvar.

5.1 Kritiska beroenden i samhället

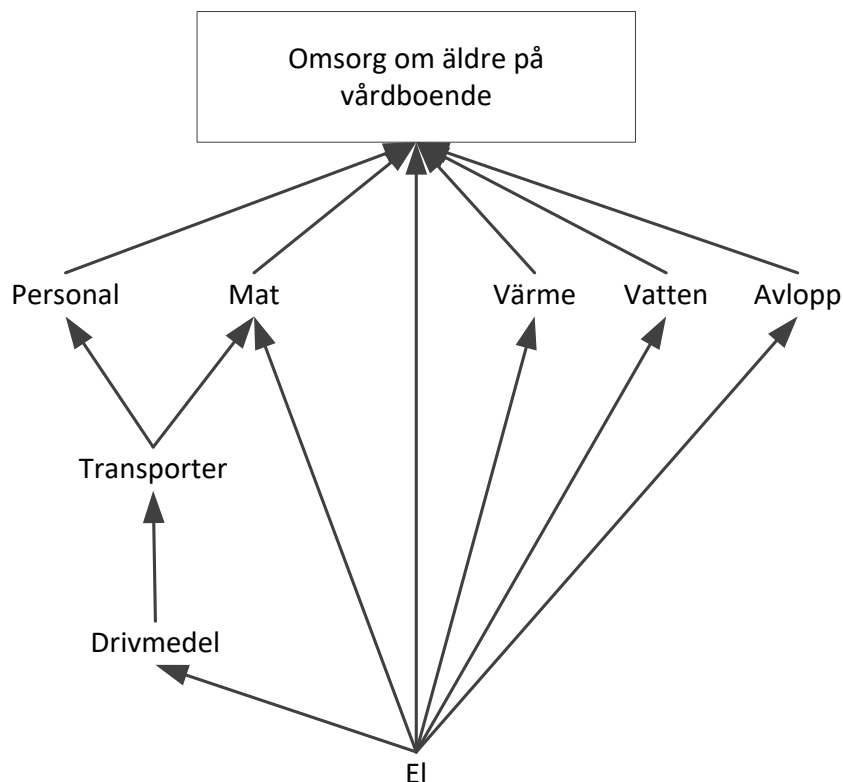
Samhället är som helhet beroende av el, vilket innebär att en långvarig och omfattande elstörning kommer att orsaka följdhändelser i andra samhällsviktiga verksamheter såsom försörjningen av vatten och fjärrvärme, rening av avlopp, elektroniska kommunikationer, trygghetslarm, transporter, betalningssystem och kontantförsörjning. Sannolikheten för ett omfattande och långvarigt elavbrott är mycket låg.

Störningar i elektroniska kommunikationer leder till mycket stora svårigheter i samhällsviktig verksamhet. De allra flesta verksamheterna är beroende av telefoni för sin interna funktion och för att medborgarna ska kunna få kontakt med dem. Allt fler system i samhället är också beroende av IT för sin funktion, till exempel logistik, betalningstjänster, kontanthantering samt trygghetslarm för både personal och vårdtagare. De elektroniska kommunikationerna är i sin tur beroende av en fungerande elförsörjning från användaren, via kommunikationsnätverken, till serverna som tillhandahåller tjänsterna.

Många verksamheter bedrivs idag med ett minimum av lagerhållning av förnödenheter och insatsvaror. I stället förlitar verksamheterna sig på återkommande leveranser baserade på regelbundna avstämningar och beställningar med stöd av informationssystem. Detta innebär att verksamhetens beroende av elektroniska kommunikationer och transporter ökar. En störning i transportsystemen kan snabbt fortplanta sig till andra delar i samhället och orsaka störningar i samhällsviktig verksamhet. Transporterna är i sin tur i hög grad kritiskt beroende av drivmedelsförsörjningen, som i sin tur har ett stort elberoende. En ny tid med nya förutsättningar leder till ökade krav på lagerhållning. Arbetet med "Civilförsvaret" gör att vissa/många verksamheter måste skapa eller öka sina lager.

5.2 Omsorgsverksamhet på vårdboende

Kommunen har ett särskilt ansvar för de sköraste människorna i samhället. Det är också de som har svårast att klara sig själva i en krissituation och vid en eventuell evakuering kanske försämras svårt eller i värsta fall avlider. Det är därför relevant att analysera omsorgsverksamhetens kritiska beroenden vid ett vårdboende.

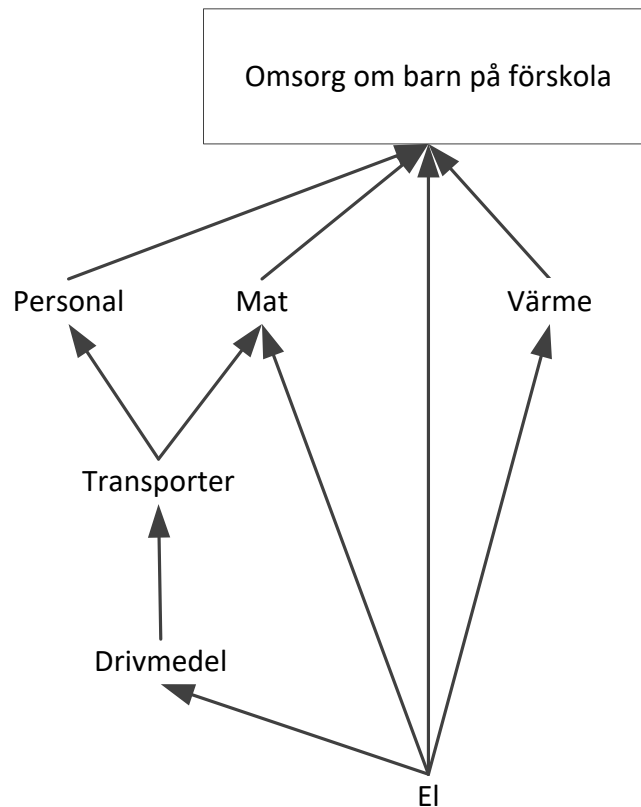

Figur 1: Kritiska beroenden i äldreomsorgen vid ett vårdboende.

Utan personal kan ingen verksamhet bedrivas på vårdboendet. Personalen är i sin tur beroende av transporter för att ta sig till arbetet. Många transporter är beroende av drivmedel från tankstationer, som är beroende av el för att driva pumparna. Omsorgen är även direkt beroende av el för belysning och för att driva medicinsk utrustning, lyftanordningar och hissar. De äldre är känsliga för låga inomhustemperaturer, vilket kan avsevärt försämra deras tillstånd, varför verksamheten är beroende av värmeförsörjningen. Den är i sin tur beroende av el för att driva pumpar i distributionsnät för fjärrvärme och för cirkulation i byggnader. Omsorgen är också beroende av fungerande vatten och avlopp, som i sin tur behöver el vid vatten- och avloppsverk och vid tryckstegringspunkter och pumpstationer. Maten som serveras inom äldreomsorgen kommer från kost- och transportservice som är beroende av el för matlagning och transporter för distributionen av maten och för leveranser av livsmedel.

5.3 Omsorg om barn på förskola

Omsorg om barn på förskola är en samhällsviktig verksamhet genom att den gör det möjligt för barnens föräldrar att gå till sina arbeten. Om verksamheten inte kan bedrivas måste föräldrar till små barn stanna hemma, vilket påverkar annan samhällsviktig verksamhet negativt. Därför är det relevant att studera barnomsorgens kritiska beroenden vid en förskola.

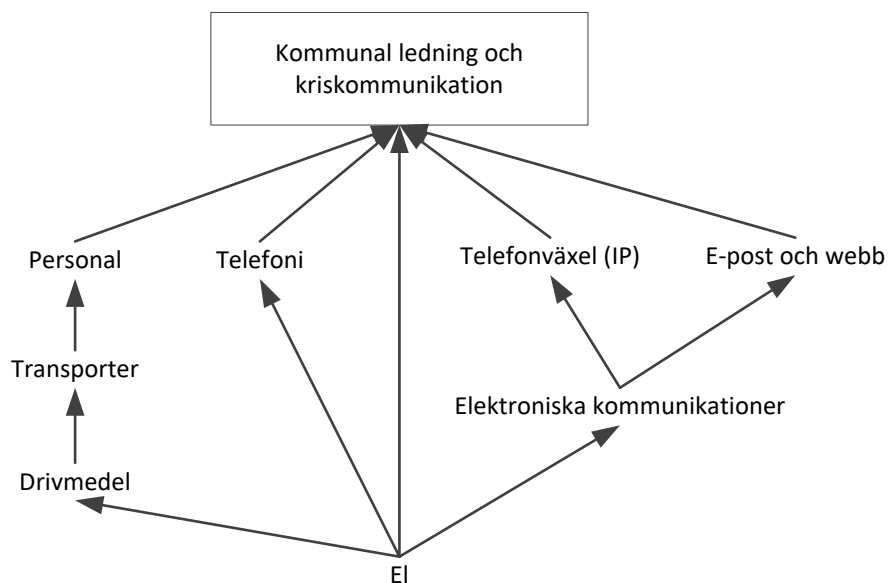

Figur 2: Kritiska beroenden i barnomsorgen vid en förskola.

Utan personal kan ingen verksamhet bedrivas på förskolan. Personalen är i sin tur beroende av transporter för att ta sig till arbetsplatsen. Många transporter är beroende av drivmedel från tankstationer, som är beroende av el för att driva pumparna. Maten som serveras inom barnomsorgen kommer från kost- och transportservice som är beroende av el för matlagning och transporter för distributionen av maten och för leveranser av livsmedel. Den kalla och mörka delen av året behöver förskolan värme och el. Vatten och avlopp är inte lika kritiskt som inom äldreomsorgen. Personalen kan bedriva verksamheten i anpassad form under dessa förhållanden. Däremot blir verksamheten mera arbetskrävande vilket kan kräva förstärkt bemanning.

5.4 Kommunal ledning och kriskommunikation

Vid en kris måste kommunens ledning prioritera de mest angelägna verksamheterna. Detta kräver dels en god bild av läget inom kommunens verksamheter och inom kommunens geografiska område, dels förmåga att inrikta resurserna i samverkan med andra aktörer. Kommunen måste koncentrera sina insatser till de sköraste i samhället, vilket innebär att de allra flesta medborgarna måste ha en beredskap för att klara sig med egna resurser. För att vägleda dem har kommunen ett särskilt ansvar för kriskommunikation. Det är därför relevant att analysera kritiska beroenden inom kommunal ledning och kriskommunikation.

Figur 3: Kritiska beroenden i kommunal ledning och kriskommunikation.

Utan personal kan ingen ledning eller kriskommunikation bedrivas. Personalen är i sin tur beroende av transporter för att ta sig till arbetsplatsen. Många transporter är beroende av drivmedel från tankstationer, som är beroende av el för att driva pumparna. Verksamheten är direkt beroende av el för att kunna lösa sina uppgifter vid en kris till exempel för belysning eller för framställning av informationsmaterial. Telefon är den viktigaste kanalen som medborgarna har till kommunen med kommunens telefonväxel som en central funktion. Telefonväxeln är IP-baserad och således beroende av infrastruktur för elektroniska kommunikationer. Det samma gäller för andra viktiga informationskanaler som kommunens e-post och webb. Dessutom är larmfunktionen beroende av telefoni för att kunna larma och kalla in personal. Telefonsystem och elektroniska kommunikationer är beroende av elförsörjningen.

6 Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

6.1 Identifierade hot och risker i kommunen

Nedan följer en bruttolista med risker som har identifierats i det inledande arbetet med Risk- och sårbarhetsanalysen.

Naturolyckor

1. Ras och skred
2. Storm
3. Snöstorm
4. Värmebölja
5. Skyfall
6. Jordskred
7. Isstorm
8. Höga flöden (översvämning)
9. Skogsbrand

Olyckor

10. Trafikolycka
11. Trafikolycka med skolbuss
12. Tankbilsolycka med farligt gods
13. Olycka som påverkar tågtrafiken
14. Ursparning med persontåg
15. Tågolycka med farligt gods
16. Utsläpp av ammoniak från konstfrusen isbana
17. Utsläpp av klor från simhallen
18. Brand i flerfamiljshus
19. Brand i publik lokal
20. Brand i lokal under stort idrottsevenemang
21. Brand på sjukhuset
22. Flygolycka

Smitta

23. Pandemi (influensa)
24. Zoonos på lantbruk
25. Råttinvasion
26. Kärnteknisk olycka
27. Deponering av medicinskt radioaktivt avfall av misstag.
28. Matförförgiftning av t.ex. elever på skola, personal inom samhällsviktig verksamhet

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

29. avbrott i elförsörjningen
30. Kapacitetsbrist i elförsörjningen innebär att Styrel aktiveras för att prioritera elleveranser till olika områden i kommunen.
31. Funktionsfel i vattenverket
32. Omfattande störning i avloppshanteringen
33. Funktionsfel i värmeverket
34. Omfattande avbrott i fasta och mobila telenäten i kommunen.
35. Cyberangrepp; stöld av information, manipulera information
36. Avbrott i kommunens nätverk
37. Avbrott på markbunden radio och television
38. Avbrott på elektroniska betalningssystem
39. Avbrott i transporterna av petroleumprodukter till tankstationer

Antagonistiska hot och social oro

40. Gråzonsproblematik ("fake news" även kallad desinformation)
41. Utpressning mot näringsidkare
42. Sammanstötningar mellan rivaliserande gäng
43. Seriepyromani
44. Skolskjutning
45. Politisk demonstration leder till upplopp
46. Rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk
47. Skadegörelse
48. Spridning av nya droger
49. Flera unga som tar livet av sig

Övrigt

50. Ny invasiv djurart som sprider sig och förstör ekosystem

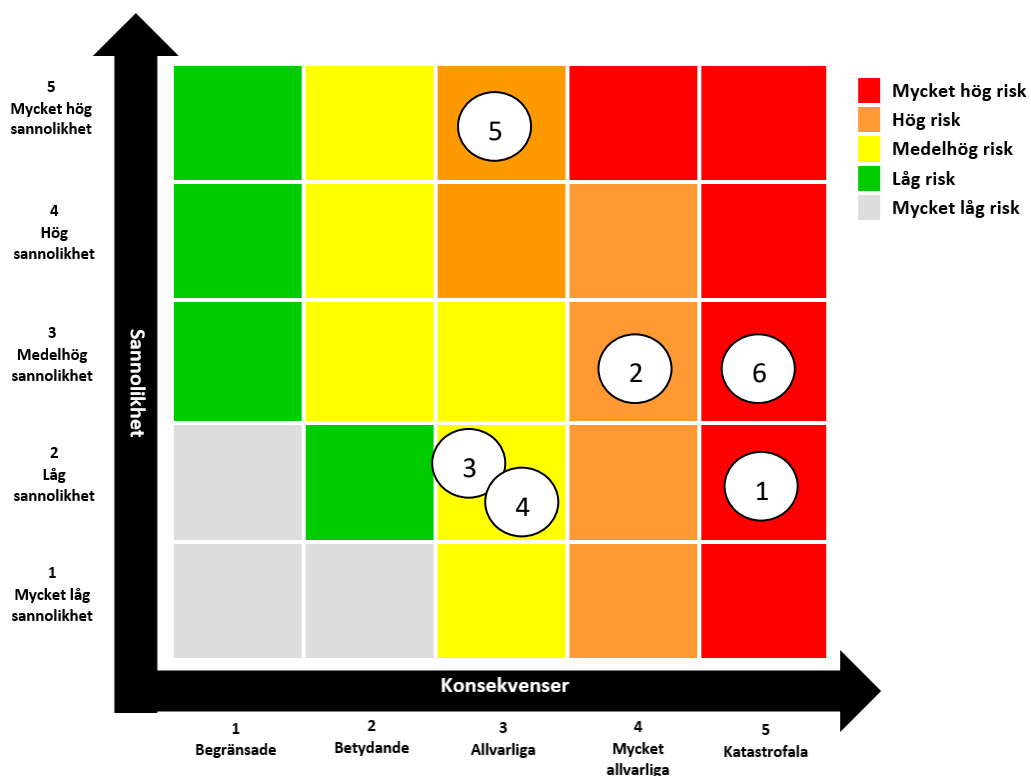
6.2 Riskanalys

Utifrån de risker som identifierats togs det fram fem olika scenarier för samtliga verksamheter att arbeta med. De hade även möjligheten att ta fram ett eget scenario. I vissa fall prioriterades detta istället för ett av de i förväg bestämda. Scenarierna valdes utifrån kommunens behov att bygga en grundläggande robust förmåga att hantera störningar.

6.3 Scenarier

1. Långvarigt elavbrott
2. Cyberangrepp
3. Avbrott i vattenförsörjningen för tätorten
4. Brand i känslig eller kritisk verksamhet
5. Långvarig värmebölja
6. Våldsdåd/skolskjutning

Alla verksamheter avslutade varje scenario med att göra en riskbedömning utifrån sannolikhet och konsekvens. Sannolikheten upplevdes dock i flera fall vara svår att bedöma. I de fall då händelser bedömdes som osannolika låg fokus mer på konsekvensen med analys på egna förmågan.

1. Långvarigt elavbrott
2. Cyberangrepp
3. Avbrott i vattenförsörjningen för tätorten
4. Brand i känslig eller kritisk verksamhet
5. Långvarig värmebölja
6. Våldsdåd/skolskjutning

7 Scenarioanalyser

7.1 Elbortfall på grund av snöstorm

Motivering till scenariot: *Vårt moderna samhälle är extremt beroende av att elen fungerar. Det krävs att kommunen kontinuerligt arbetar med frågor kring elbortfall för att förbereda sig på avbrott och att komma fram till vilka verksamheter man ska kunna bedriva med hjälp av bland annat reservkraft och planer.*

Scenario

”Den 3 januari drabbar en omfattande snöstorm Södermanlands län. Den leder till ett totalt elavbrott för kommunen under fem dagar med stora snömängder. Det är -5 grader. Vägar är svåra att komma fram på och kommunikationssystem skulle bara fungera under några få timmar efter att elen försvunnit. Det blir snabbt kallt inne i lokaler och många kommuninvånare klarar inte av att bo kvar hemma då man inte kan tillgodose behovet av mat och värme.”

Övergripande konsekvenser för kommunen

Ett totalt eller ett mycket omfattande elavbrott skulle vara en stor utmaning för kommunen. Flera verksamheter skulle få stänga igen och flera skulle få evakuera. För vissa får det små konsekvenser ur ett samhällsperspektiv, medan det blir större påverkan om ett äldreboende måste stänga och de äldre evakueras till annan plats. Det kan även bli konsekvenser om förskolor måste stänga. Det leder till att föräldrar inte kan lämna sina barn och att de själva inte kan åka till sina arbeten. Beroende på vad de arbetar med kan det leda till stora problem för samhällsviktiga funktioner såsom hemtjänsten, räddningstjänsten, polisen, sjukhuset, VA bolaget med flera.

Det skulle bli mycket svårt att kommunicera då mobiltelefonin endast skulle räcka några timmar varvid krisledning och samverkan försvåras avsevärt. Det finns en Rakelmobil¹⁸ inom varje förvaltning/bolag, men kunskapen att använda denna är låg. Batterikapaciteten på den är även begränsad och möjlighet att ladda den är oklar. Endast få verksamheter har tillgång till egen reservkraft som gör att de kan arbeta kvar. Andra skulle få förflytta sig till annan plats som i dagsläget inte är utpekade. Vård- och omsorg skulle behöva samlokalisera sina boende till färre äldreboenden. Dessa skulle väljas utifrån möjligheten att laga mat på plats och storlek på äldreboendet. Det finns inte dokumenterat i dagsläget hur detta ska fungera. Det skulle krävas en omfattande logistik med flera specialfordon, då vissa skulle behöva flyttas liggande.

Det finns många följd effekter som är svåra att förutse och en stor del i detta är mentalt hos personal. Det finns sällan kunskap kring hur det faktiskt är att försöka bedriva en verksamhet när strömmen inte fungerar och hur det skulle vara att göra det under flera dagar. På individnivå inom ett äldreboende kommer inte liftar att fungera, det är inte möjligt att

¹⁸ Rakel är ett digitalt radiokommunikationssystem som används av aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar.

komma inte in medicinskåp, hissar fungerar inte, mat kan inte tillagas och det blir kallt. Det kan vara svårt att komma in i dörrar som är kopplade till passersystem. Inom nästa nivå för verksamheten handlar det sedan om att veta hur länge kan man stanna i fastigheten och när måste man evakuera till annan plats eller ta emot boenden från andra platser.

Det skulle bli mycket svårt att få en samlad bild av läget och vilka behov som måste tillgodoses då det inte finns en utpekad lokal där kommunens samtliga förvaltningsledningar och central krisledning kan ses. Uppstartstiden för krisledning bedöms vara lång när det inte är möjligt att få tillgång till sina ordinarie lokaler och det inte är förberett någon annanstans.

Alla äldreboenden har inkopplingsmöjlighet för reservkraft, men endast en skola. År 2020 invigs ett nytt äldreboende som kommer att få stationär reservkraft, vilket kommer underlätta verksamheten. Kommunen är mycket sårbar för ett längre omfattande avbrott, då det inte finns tillräckligt med reservkraft och värmen försvinner. Det finns en trygghetspunkt som kan drivas med reservkraft för kommuninvånare som inte kan bo kvar hemma men då måste man få dit reservkraft och värmefläktar.

Service- och teknikförvaltningen har en stor roll kring att förse verksamheter med mat samt att underhålla vägar. Det finns uthållighet på traktorer för plogning omkring ett dygn, varefter fordonet måste tankas. Finns det inte tillgång till drivmedel är det inte möjligt att utföra vägunderhåll eller frakta mat till verksamheter. Blir det en drivmedelsbrist till följd kan det få stora konsekvenser. Sörmland Vatten bedöms ha god redundans med egen reservkraft att kunna driva ledningsnätet. Likväl här är finns ett beroende av att det finns drivmedel till att tanka reservkraft och fordon.

Praktisk erfarenhet av scenariot

Det finns ingen erfarenhet av att hantera ett större elavbrott under en längre tid än ett dygn. Detta leder till att det är svårt att förutse följd effekter som blir av händelsen.

Riskbedömning - *Bedömningen är en sammanvägning av alla verksamheters bedömningar av scenariot.*

Scenariot bedöms som **låg sannolikhet** med **katastrofala konsekvenser**.

7.2 Cyberangrepp

Motivering till scenariot: *Digitaliseringen har ökat kraftigt och idag är kommunen mycket beroende av sina IT system för att kunna utföra sitt uppdrag. Det hanteras stora mängder data med allt från helt öppen information till sekretess. Informationen måste kunna säkras för att verksamheten ska kunna lita på den och att den inte hamnar i fel händer.*

Scenario

”En aktör gör flera angrepp mot kommunens olika IT system. För flera verksamheter så märker man inte att någon tagit sig in i systemen förrän långt efteråt eller inte alls. En verksamhet har upptäckt att det ändrats inställningar i behörigheter för ett system samt att dokument har ändrats.

Det är samma programvara som använts mot samtliga förvaltningar som varit utsatta. Programmet har installerats automatiskt genom att man aktiverat det via en länk i e-post där man följt olika uppmaningar där avsändaren varit olika chefers e-post. Det har även varit flertalet USB minnen som varit förprogrammerade med programmet dolt i en fil som personal öppnat. Dessa USB minnen verkar ha varit direkt riktade mot kommunens specifika verksamheter då filerna döpts till namn som kan intressera personal: *sekretess SOC, löner 2020, sammanställning av medarbetarsamtal 2019, avsked av personal*. Det verkar som att USB minnena har hittats både inom- och utomhus i flera verksamheter vilket även tyder på att man kan ha haft obehöriga i sina lokaler. Programmet verkar ha haft flera funktioner:

- en del som kan aktivt via e-postprogrammet skickat filer som är öppna
- kunnat filma det som visas på skärmen
- e-post har kunnat hämtas direkt via inkorgen och samtliga mappar i e-postprogrammet

Programmet har via användarens e-post skickat informationen vidare till en e-postadress.

Det görs ingen övergripande utredning kring angreppet då ingen förvaltning anmäler till Service Desk, 0150-56900 alt. 6900@katrineholm.se.”

Övergripande konsekvenser för kommunen

Kommunen hanterar stora mängder information i sina nätverk. Är det en tillräckligt motiverad aktör med förmåga, är det möjligt att komma åt känslig information eller göra ändringar i system. Alla förvaltningar och bolag arbetar i IT system och de allra flesta kan ses som molntjänster, vilket gör att det är möjligt att ansluta via VPN¹⁹ från till exempel hemmet. Det kan få stora konsekvenser om information som är känslig hamnar i fel händer. Kritiska system som är viktiga för att kommunen ska kunna hantera information som medicinhantering eller uppgifter rörande individer med skyddad identitet måste kunna säkerställas. En annan risk som kan få stora konsekvenser är om information ändras, behörigheter ändras och om beslut fattas på felaktiga grunder med manipulerade uppgifter.

¹⁹ VPN = virtuellt privat nätverk, en VPN-tunnel är en krypterad anslutning mellan två punkter på ett öppet nätverk (vanligtvis internet)

Mycket handlar om kunskap hos medarbetarna att till exempel inte skicka känslig information med vanlig e-post, lösenordshantering och säkerhetskultur. Det lagras ofta känslig information i e-postprogrammet.

Medarbetare som kan komma åt känslig information kan även råka ut för *otillåten påverkan* i syfte att ändra ett beslut eller lämna ut information.

Praktisk erfarenhet av scenariot

Kommunen är utsatt för återkommande IT angrepp av olika storlek. Vid ett tillfälle fick kommunen in ett virus som påverkade omkring tusen användare. Något större angrepp där en aktör fått tag på känslig information eller ändringar av något slag har gjorts, har inte skett eller upptäckts.

Riskbedömning - *Bedömningen är en sammanvägning av alla verksamheters bedömningar av scenariot.*

Scenariot bedöms som **medelhög sannolikhet** med **mycket allvarliga konsekvenser**.

7.3 Avbrott i dricksvattenförsörjning

Motivering till scenariot: *Vatten är ett otroligt viktigt livsmedel som vi är beroende av för att kunna laga mat, för vätska och för att kunna sköta vår hygien.*

Scenario

”På grund av ett omfattande sabotage blir det ett totalt avbrott i ledningsnätet för vatten under flera dagar. Detta leder till att det inte kommer vatten i kranen, toaletten eller dusch. Även brandpostnät är utan vatten.”

Övergripande konsekvenser för kommunen

Sörmland Vatten och Avfall AB (i fortsättningen Sörmland Vatten) är ansvariga för leverans av dricksvatten. När vattnet försvinner aktiveras deras krisledning och Nödvattenplan. Planen pekar ut vilka platser man ska placera vattentankar på.

Katrineholms tätort – xx tankar

Om fyllning av vattentornet upphör finns det vatten i cirka ett dygn innan det är tomt. Meddelande om att hushålla med vatten skulle gå ut och Sörmland Vattens erfarenhet av detta är att människor är sparsamma. Kommunen skulle även ta hjälp av VAKA²⁰, en nationell vattenkatastrofgrupp, som kan bistå med både kompetens och materiell. Om detta skulle hända skulle även Flens tätort bli utan vatten och det skulle ställa stora krav på uthållighet för Sörmland Vatten.

Samtliga verksamheter skulle påverkas av avbrottet. Få verksamheter verkar förstå vilka följd effekter ett avbrott i vattnet får. Att inte kunna nyttja toaletter och dusch skulle för

²⁰ <https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/krisberedskap-och-civiltforsvar/krisberedskap-for-dricksvatten/?AspxAutoDetectCookieSupport=1#VAKA,%20nationell%20vattenkatastrofgrupp>

många verksamheter bli problematiskt. Skulle det inte vara möjligt att få tillgång till toalettmoduler som till exempel "bajamaja" så kan inte verksamheten hållas igång. Skolan skulle högst troligt tvingas stänga medan andra skulle kunna hålla öppet, men inte kunna tillhandahålla WC. För vården skulle behovet av vatten vara fortsatt stort även om det är möjligt att tillgodose vissa behov med engångsartiklar.

Service- och teknikförvaltningen står för matlagning i kommunen och är beroende av vatten för detta. Förvaltningen måste på något sätt få in vatten till sina kök. Nödvattenplanen visar på vilka platser som det kommer finnas vatten på, men den beskriver inte *hur* vatten ska komma från denna plats och in i verksamheten. Här har kommunen en stor uppgift att precisera en logistikkedja, då många förlitar sig helt på att Sörmland Vatten och STF ordnar detta. Det är dunkar som vatten får hämtas i, men de ska fraktas av någon från vattentank in i till exempel ett äldreboende. Eventuellt kan det komma att krävas någon form av bevakning/service vid tankarna för att det ska fungera bra.

Hur svåra konsekvenser som denna händelse får hänger helt och hållet på vilken tillgång det finns på vatten från Sörmland Vatten och vilken förmåga det finns i kommunen att leverera detta in i verksamheterna. Det bedöms även bli en stor åtgång på dryck från affärer, dunkar att hämta vatten i och ett stort tryck på telefonväxeln till både kommunen och Sörmland Vatten. Flera stora privata aktörer skulle bli utan vatten, vilket kan leda till stora kostnader för dem.

Kommunikation kommer vara en stor del i hantering av detta. Det kommer vara viktigt med samstämmig information.

Praktisk erfarenhet av scenariot

Ett omfattande avbrott i vattenförsörjning har kommunen inte varit med om. Sörmland Vatten har erfarenheter från Vingåkers kommun där flertalet större läckor under en längre tid har förekommit.

Riskbedömning - Bedömningen är en sammanvägning av alla verksamheters bedömningar av scenariot.

Scenariot bedöms **som låg sannolikhet** med **allvarliga konsekvenser**.

7.4 Brand i kritisk verksamhet

Motivering av scenario: *En brand kan leda till dödsfall, personskador, skador på fastigheter eller förlust av en hel verksamhet. Även om en brand inte blir så stor så kan röken sprida sig och göra byggnaden obrukbar under en tid.*

Scenario

”I detta scenario fick varje verksamhet välja var en brand skulle vara känslig och potentiellt kunna orsaka personskador, skada/förlust av byggnad eller förlust av information eller viktig funktion.”

Konsekvenser för kommunen

Beroende på var branden startar och vilken tidpunkt på dygnet, kan en brand få stora konsekvenser för en eller flera verksamheter. En viktig faktor är tidig upptäckt av branden för att kunna åtgärda den när den är mindre. Skolor i landet är generellt sett mycket utsatta för anlagda bränder, vilket medför stora kostnader för samhället. Även i Katrineholm finns detta problem genom bränder på toaletter, i omklädningsrum eller utomhus intill fasaden. Det är flera saker som kan påskynda ett brandförlopp såsom var verksamheten ligger samt om branden är anlagd och startar snabbt. Det spelar även stor roll om det byggnadstekniska brandskyddet inte fungerar som tänkt genom att en branddörr är uppställd eller ett hål i väggen i en brandcellsgräns vid renovering har gjorts.

Ett brandattentat mot till exempel kommunhuset Gröna kulle kan även upplevas som ett hot mot demokratiska värden och påverka tryggheten negativt i kommunen. Vissa verksamheter kan ha dubbla funktioner för kommunen som är viktiga ur krishanteringssynpunkt som en skola som kan fungera som trygghetspunkt. Även känslan av otrygghet som elever och personal på en skola kan uppleva till följd av en brand går inte att bortse ifrån.

Vid bränder med mycket giftig rök är det vindens riktning som avgör vilka konsekvenser det blir. Vid en brand kunde en skola och sjukhuset drabbats hårt av mycket giftig rök, men då låg vinden åt ett annat håll.

Om det byggnadstekniska brandskyddet med brandceller och brandlarm fungerar tillsammans med personal som kan agera, bedöms som osannolikt att en brand skulle totalförstöra ett äldreboende, skola eller annan kommunal verksamhet. Därför är det så viktigt att det förebyggande arbetet fortsätter.

Praktisk erfarenhet av scenariot

Kommunen har inte haft någon större brand som krävt evakuering av exempelvis äldre från äldreboende. Däremot har bränder förekommit som påverkat extern samhällsviktig verksamhet, såsom tågtrafiken.

Riskbedömning - *Bedömningen är en sammanvägning av alla verksamheters bedömningar av scenariot.*

Scenariot bedöms som **låg sannolikhet** med **allvarliga konsekvenser**.

7.5 Långvarig värmebölja

Motivering till scenariot: *Scenariot är kopplat till kommunens utmaningar med ett förändrat klimat.*

Scenario

”Under flera veckor på sommaren är det mycket varmt i kommunen med över 35 grader på dagarna flera gånger. SMHI går flera gånger ut med varningar om höga temperaturer. Skogbrandsrisken är mycket hög och runt om i landet är det flera skogsbränder. RTÖG²¹ har under två tillfällen tagit personal i anspråk från VSR”

Konsekvenser för kommunen

Det finns grupper i samhället som är extra sårbara för höga långvariga temperaturer, så kallade riskgrupper²²

- Äldre
- Kroniskt sjuka
- Personer med funktionsnedsättning
- Små barn och gravida
- Personer som tar vissa mediciner

För kommunens del finns dessa individer inom vård och omsorg och skolan. För vårdens del blir det mycket varmt på äldreboendena och de får svårt att kyla ner lokalerna, trots att kylanläggningar köpts in. Grund- och gymnasieskolan har sommarlov, men förskoleverksamhet bedrivs under hela sommaren. Det är varmt både inom- och utomhus för barnen och de behöver extra uppsikt för att inte bränna sig i solen eller blir uttorkade. Vissa tider på dagen är det inte möjligt att vistas ute alls.

För räddningstjänsten är skogsbrandsrisken mycket hög och vid sådana insatser går det åt mycket personal och insatserna kan bli långvariga. Det kan även leda till urspårningar på järnvägen till följd av solkurvor eller att tågen råkar anlägga gräsbränder utmed järnvägen vid inbromsningar.

Praktisk erfarenhet av scenariot

Under sommaren 2018 upplevdes detta scenario på riktigt och verksamheter fick erfarenheter kring hur det är möjligt att arbeta inom till exempel vården. Det togs fram en rutin för höga temperaturer. En skola har under två dagar 2019 tvingats stänga då det var för varmt inomhus. De flesta verksamheter anger att det går att jobba, men att det är varmt och personal blir trött och slö. Det är viktigt att funktioner som exempelvis hanterar mediciner, kör mycket transporter eller ansvarar för barn kan fungera och här har både chefer och kollegor ett ansvar.

²¹ Räddningstjänsten Östra Götaland

²² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/krisberedskap/varmeboljor/>

Riskbedömning - *Bedömningen är en sammanvägning av alla verksamheters bedömningar av scenariot.*

Scenariot bedöms som **mycket hög sannolikhet** med **allvarliga konsekvenser**.

7.6 Våldsdåd med flera döda och svårt skadade

Motivering till scenariot: *Detta var ett scenario som tre förvaltningar själva valde att arbeta med. Det finns en oro för våldsdåd i flera verksamheter och därför behöver man arbeta vidare med det.*

Scenario

”En okänd förövare tar sig in i en utbildningsverksamhet och börjar skjuta. Många hör skottlossningen men flera märker inte av den alls. Någon aktiverar brandlarmet vilket gör att flera möter förövaren som fortsätter att skjuta. Larm till SOS 112 kommer snabbt in från flera personer som finns på skolan. SOS 112 klassar händelsen som ett PDV larm; Pågående dödligt våld, och polis, räddningstjänst och ambulans larmas samtidigt. När polis anländer till platsen är det kaos med chockade personer utanför byggnaden och oklart om var gärningspersonen finns.”

Konsekvenser för kommunen

Med flera döda och många skadade skulle konsekvenserna vara katastrofala. Ovissheten i inledningsskedet kring vad som hänt skulle kunna leda till en handlingsförklaring. En skolskjutsning är en svår händelse att hantera för kommunen.

I det akuta skedet skulle polisen ansvara för händelsen och de har som mål att hitta gärningspersonen så fort som möjligt. Ambulansen har ansvar för medicinskt omhändertagande med första hjälpen där räddningstjänsten skulle bistå med resurser.

När det akuta skedet är över börjar det stora arbetet för kommunen. Det kommer att krävas omfattande organisering av krisstöd, krisledning och kriskommunikation. Trycket från anhöriga, kommuninvånare och media kommer vara enormt. Händelsen bedöms få stor spridning i sociala medier där filmer med känsligt innehåll kan komma att spridas och ryktesspridningen blir stor.

En svår utmaning för kommunen skulle vara att hantera den stora otryggheten som skulle sprida sig med frågor som *”kan det hända på fler skolor?”* *”Vågar föräldrar skicka sina barn till skolan?”*.

Praktisk erfarenhet av scenariot

Det finns ingen erfarenhet av att hantera ett liknande scenario.

Riskbedömning - *Bedömningen är en sammanvägning från de tre verksamheter som arbetade med scenariot.*

Scenariot bedöms som **medelhög sannolikhet** med **katastrofala konsekvenser**.

8 Identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område

8.1 Identifierade sårbarheter och brister inom kommunens verksamhet

- **Elförsörjning:** Den reservkraft som finns idag är inte tillräcklig för att kunna bedriva verksamhet på en acceptabel nivå. Det finns inget uttalat om vilka verksamheter som ska prioriteras. Endast en skola kan kopplas in på reservkraft.
- **Krisledning och krisledningsplatser:** finns en okunskap kring hur krisledning fungerar mellan förvaltning och central krisledning. Alla förvaltningar bör ha en utpekad och förberedd lokal för krisledning. Kommunens centrala krisledning har brandstationen som sekundär ledningsplats. Det är inte fastställt om detta ska gälla samtliga förvaltningar och bolag. Det är inte förberett på brandstationen att ta emot någon krisledning.
- **Drivmedel:** Om det blir en drivmedelsbrist är kommunen sårbar. Finns inga depåer.
- **Livsmedel:** kommunen är sårbar om det blir dröjsmål i leveranser av mat då man inte har lagerhållning
- **Krisledningsplaner:** Planer ser väldigt olika ut i verksamheterna och de bör bygga på samma grund för att enklare kunna arbeta förvaltningsövergripande
- **Materiella resurser:** man är inte förberedd på ett avbrott i vattenförsörjning inom kommunens verksamheter
- **IT:** Det finns stora risker ifall medarbetare råkar göra något i IT systemen som riskerar säkerheten: öppnar skadliga länkar, råkar installera program eller andra sätt som riskerar informationssäkerheten.

8.2 Identifierade sårbarheter och brister inom kommunens geografiska område

- **Samverkan:** De som bedriver samhällsviktig verksamhet inom det geografiska området har inte tillräcklig kunskap om varandras verksamhet. Det behövs en ökad samverkan mellan samhällsviktiga verksamheter inom kommunens geografiska område. Kommunen (förvaltningar och bolag) tillsammans med Region Sörmland, polisen, försvarsmakten, Tekniska verken och närliggande kommuner behöver etablera en vardagssamverkan.
- **Raket:** Kommunikationssystemet finns inom flertalet verksamheter men används inte. Det finns inte gemensamma talgrupper mellan kommunernas krisledning, Sörmland Vatten och Tekniska verken.
- **Reservkraft:** Det finns inget avtal eller på annat sätt tillgång till mer reservkraft
- **Drivmedel:** Det finns inget avtal eller på annat sätt tillgång till drivmedel
- **Kunskap hos kommuninvånare:** få är förberedda på en längre kris

9 Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

De åtgärder som redovisas syftar antingen till att **lindra konsekvensen** eller att **minska sannolikheten**. Det förebyggande arbetet är av största vikt, men det måste alltid finnas beredskap att kunna hantera en snabbt uppkommen händelse.

9.1 Behov av åtgärder för kommunens egen verksamhet

De åtgärder som redovisas nedan är punkter som kan stärka kommunens förmåga att hantera kriser. Det bör tas fram ett åtgärdsprogram som beskriver vilken åtgärd som avses, beräknad kostnad, beslut om åtgärd, vem som är ansvarig för åtgärden och när detta ska vara klart. Då vissa åtgärder kan vara kostsamma är det svårt att besluta om detta i samband fastställande av kommunens RSA.

- **Kommunen bör fastställa en nivå för krisberedskap:** Detta kan med fördel ske politiskt och beskrivas i kommunens övergripande styrdokument för krisberedskap. Det innebär att kommunen får en inriktning som hjälper till att styra insatser som stärker kommunens förmåga att hantera en störning. Exempelvis: *Vid elavbrott ska kommunen kunna bedriva kritisk samhällsviktig verksamhet med egen reservkraft*. Då får man ta fram en plan som pekar ut vilka platser som ska kunna drivas med reservkraft och varför. Andra punkter som dokumentet *kan ange*:
 - Service- och teknikförvaltningen ska tillhandahålla mat för längre perioder
 - Det ska finnas övad och utbildad personal i alla förvaltningar och bolag, detta dokumenteras i en övnings- och utbildningsplan.
- **Reservkraft:** Kommunen behöver ta fram en långsiktig plan för reservkraft kopplat till nivå för krisberedskap.
- **Krisledningsplats:** Ge uppdrag till VSR att kunna ta emot kommunens krisledningsorganisation
- **Stabschefer:** utbilda stabschefer som kan agera inom flera förvaltningar vid behov.
- **Kontinuitets- och krisledningsplaner:** för vattenavbrott, IT-avbrott, elavbrott, telefoniavbrott. Evakueringsplaner för vård och omsorg som anger samlokaliseringsplatser. Krisplan för våldsdåd/skolskjutning/stort antal skadade. Planer bör beskriva t.ex. arbetssätt, samverkansparter, material och utrustning som behövs
- **Rakel:** Uppdatera rutinen och säkerställ kontinuerlig användning.
- **Informationssäkerhet:** arbeta mot att införa ett ledningssystem för informationssäkerhet och utbilda personal kontinuerligt
- **Säkerhetsskydd:** fortsatt arbete med säkerhetsskydd är viktigt för att säkra känslig verksamhet och för att få bra förutsättningar inför fortsatt arbete med det civila försvaret.

- **Totalförsvaret:** För att vara en del av totalförsvaret kommer kommunen att behöva arbeta mer med det civila försvaret i form av bland annat krigsplacering av kommunanställda, system för delning av hemlig information och utbildning/övning.
- **Klimatanpassning:** Samhällsplanera för ett förändrat klimat.

9.2 Behov av åtgärder för kommunens geografiska område

- **Etablera trygghetspunkter:** Dessa ska kunna användas som samlingsplatser för kommunens invånare men kan även komma att användas ifall det måste ske ett stort mottagande av människor från andra kommuner eller Regioner.
- **Ökad samverkan:** Etablera en tätare kontakt med samhällsviktiga aktörer i kommunen som t.ex. Tekniska Verken och Region Sörmland. Samordna insatser tillsammans med Flens och Vingåkers kommuner som rör gemensamma intressen.
- **Utbildning och övning:** Genomför kontinuerligt samverkansövningar och utbildningar
- **Informera kommuninvånare om deras eget ansvar vid kris:** använd krisberedskapsveckan, informera/utbilda inom skolan, använd sociala medier för att förbereda människor inför en kris, använd tydliga och enkla budskap
- **Frivilligrörelserna:** utred kommunens behov av samverkan med frivilliga organisationer inom krisberedskap
- **Raket:** Ta fram talgrupper för samverkan med Sörmland Vatten och Tekniska verken
- **Klimatanpassning:** Samhällsplanera för ett förändrat klimat.

9.3 Övrigt (Pågående, Planerade, Genomförda)

- Ett mobilt reservkraftverk kommer inhandlas under 2019 och en plan för reservkraft diskuteras.
- Totalförsvarsövning kommer genomföras under november
- Tjänsteman i beredskap (TIB) tillhandahålls från den 1 april 2019 av Räddningstjänsten Östra Götaland (RTÖG) på uppdrag från Västra Sörmlands Räddningstjänst.
- Styrdokument för krisberedskap ska tas fram
- Åtgärdsprogram utifrån Risk- och sårbarhetsanalys 2019: Preciserande av åtgärder med kostnads kalkyl som kan fastställas med ansvarig funktion.
- Kontinuitetsplanering kommer att påbörjas under 2020.
- Revidering av kommunens krisledningsplaner

10 Referenser

FOI, 2011. FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA). ISBN: 978-91-7056-128-3

Länsstyrelsen Södermanland 2013. *Strategi för regional samordning och inriktning av krishantering och räddningstjänst i Södermanlands län*. Diarienummer: 4463–2013

MSB, 2011. *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser*. ISBN 978-91-7383-129-1

MSB, 2013. *Handlingsplan för skydd av samhällsviktig verksamhet*. MSB597

MSB, 2014. *Vägledning för samhällsviktig verksamhet*. ISBN: 978-91-7383-392-9

MSB, 2015. *Föreskrifter och allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser*. MSBFS 2015:5

Regeringen, 2015. Indelning och uppgifter i kommuner och landsting. Hämtad 2018-10-30, från <https://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/indelning-och-uppgifter-i-kommuner-och-landsting/>

SKL, 2017. Kommunernas åtaganden. Hämtad 2018-10-30, från <https://skl.se/tjanster/kommunerlandsting/faktakommunerochlandsting/kommunernasataganden.3683.html>

Svensk standard, SS 223054:2015- Samhällssäkerhet- ledningssystem för kontinuitet- Vägledning till SS-EN ISO 22301

Sekretess i risk- och sårbarhetsanalyser

<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/risk--och-sarbarhetsanalyser/sekretess-i-risk--och-sarbarhetsanalys/>

Risk- och sårbarhetsanalys 2015 Katrineholms kommun

Remissvar Handlingsplan för jämställdhet utifrån CEMR 2020-2023

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar att delegera till kulturnämndens ordförande att besvara remissen åt kulturnämndens vägnar.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen önskar få in eventuella synpunkter på förslag till *Handlingsplan för jämställdhet utifrån CEMR 2020-2023* senast den 10 januari 2020. Eftersom kulturnämndens nästa möte ligger senare än detta är förslaget att kulturnämndens ordförande tar in synpunkter från nämnden för att sedan besvara remissen.

Ärendets handlingar

- Missiv - *Handlingsplan för jämställdhet utifrån CEMR 2020-2023*
- Förslag till *Handlingsplan för jämställdhet utifrån CEMR 2020-2023*

Elin Selig
Kvalitetsstrateg

Beslutet skickas till:

Handlingsplan för jämförbarhet enligt CEMR

(Council of European Municipalities and Regions)

Övergripande inriktningsdokument

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av XXX 20xx-xx-xx § xx

Giltighet

Gäller från och med 20xx-xx-xx

Gäller till och med 20xx-xx-xx

Förvaltarekap¹

Inom XXX:s ansvarsområde

Kategori

(ange en av följande)

- Författningssamling
- Inriktningsdokument
- Anvisningsdokument

Uppföljning

Hur: Handlingsplanen ska ses över inom ett år efter att en ny kommunplan antagits

När:

¹ Förvaltarekapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Beslutshistorik.....	2
Giltighet.....	2
Förvaltare.....	2
Kategori.....	2
Uppföljning.....	2
Inledning:.....	3
Jämställdhetspolitiska målen.....	4
Prioriterade artiklar 2020-2023	5
Artikel 6 – Bekämpa stereotyper.....	5
Artikel 9 – Jämställdhetsanalyser	5
Artikel 11 – Arbetsgivarrollen	5
Artikel 15 – Social omsorg och sociala tjänster	6
Artikel 17 – Vård av anhöriga.....	6
Artikel 18 - Social integration.....	6
Artikel 22 – Könrelaterat våld	6
Artikel 25 – Stadsplanering och lokal planering.....	7
Artikel 27 – Ekonomisk utveckling.....	7

Inledning:

I februari 2017 undertecknade Katrineholms kommun den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet, CEMR. CEMR är en deklARATION som uppmanar Europas kommuner och regioner att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet mellan sina invånare. I och med undertecknandet togs en handlingsplan fram utifrån uppsatta mål och åtgärder har kommunen arbetat med denna samt följt upp densamma.

DeklARATIONEN blir ett verktyg för det fortsatta arbetet med kommunens jämställdhetsintegrering. Katrineholms kommun har sedan 2010 en systematik för arbetet med jämställdhetsintegrering, vilket innebär att jämställdhetsperspektivet ska beaktas i allt, från planering och genomföranden, till uppföljning i samband med delårsrapporter samt årsredovisningar. Kommunens jämställdhetsarbete är integrerat med arbetet för att uppnå kommunens mål som redovisas i kommunplanen. Nationellt har regeringen tagit fram jämställdhetspolitiska mål och sex delmål som kommunen också arbetar efter. Dessa är en viktig utgångspunkt för att förstå vad Katrineholms kommun på sikt vill uppnå med sitt systematiska jämställdhetsintegreringsarbete.

Det är viktigt att understryka och påminna om att Katrineholms kommun redan arbetar med en stor del av innehållet i deklARATIONEN. Exempel på detta är arbetet inom områden som förvaltning, utbildning, hälsa, kultur samt säkerhet där det finns dokumenterad styrning och ett aktivt arbete. I denna handlingsplan lyfts de artiklar som särskilt behöver prioriteras utifrån Kommunens jämställdhetsarbete under kommande period.

Jämställdhetspolitiska målen²

Övergripande mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån det övergripande målet arbetar man efter sex stycken delmål. Dessa är:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande

Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattande.

2. Ekonomisk jämställdhet

Kvinnor och män ska ha samma möjlighet och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

3. Jämställd utbildning

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

4. Jämn fördelning av det obetalda hemarbetet

Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

5. Jämställd hälsa

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

6. Mäns våld mot kvinnor

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

² <https://www.regeringen.se/artiklar/2017/01/mer-om-jamstalldhetspolitikens-mal/>

Prioriterade artiklar 2020-2023

De inkomna underlagen har lett till följande prioriterade artiklar varav tre stycken kommer att gälla för samtliga nämnder. Övriga artiklar kommer ha en eller flera ansvariga nämnder utifrån verksamhet.

Artikel 6 – Bekämpa stereotyper

Mål: Jämställdhets – och HBTQ-arbetet ska genomsyra kommunens personalpolitik och sätta sin prägel på all kommunal verksamhet.

Åtaganden enligt CEMR: Att bekämpa och i möjligaste mån förebygga fördomar, beteenden, språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningen att något kön är överlägset eller underlägset eller i stereotypa kvinno- och mansroller.

Exempel på åtgärder: Granska det egna interna och externa kommunikationen ur ett jämställdhetsperspektiv så att det till fullo överensstämmer med detta åtagande och att positiva genusbilder och exempel främjas. Öka medvetenheten om nödvändigheten av att avskaffa stereotypa uppfattningar om kvinno- och mansroller i alla former av utbildning. Aktivt arbete mot diskriminering och kränkande behandling inom alla typer av utbildning.

Ansvariga: Samtliga nämnder

Artikel 9 – Jämställdhetsanalyser

Mål: Katrineholms kommun ska vara en föregångare när det gäller jämställdhetsintegrering av styrningen och verka för att jämställdhetsperspektivet alltid är närvarande i verksamhetsförändringar samt beredningsarbetet.

Åtaganden enligt CEMR: Jämställdhetsanalyser ska göras inom alla kommunens ansvarsområden.

Exempel på åtgärder: Ta fram gemensamma metoder och verktyg för att kunna genomföra jämställdhetsanalyser. Arbetet med att ta fram dessa metoder och verktyg genomförs i processledargruppen, som sedan fungerar som en stödfunktion vid genomförandet av jämställdhetsanalyserna.

Ansvariga: Samtliga nämnder

Artikel 11 – Arbetsgivarrollen

Mål: Jämställdhets – och HBTQ-arbetet ska genomsyra kommunens personalpolitik och verka för en jämställd lönepolitik.

Åtaganden utifrån CEMR: Medarbetarnas möjlighet att förena yrkesliv och privatliv och rätten till värdighet och säkerhet på arbetsplatsen. Göra en översyn av relevanta policys och rutiner som berör anställningsprocessen inom organisationen. Ha rutiner för översyn av löner.

Exempel på åtgärder: Heltid som norm, möjlighet att påverka arbetets förläggning, likabehandlingsarbetet och aktiva åtgärder, lönekartläggning, kompetensbaserad rekrytering

Ansvariga: Kommunstyrelsen

Artikel 15 – Social omsorg och sociala tjänster

Mål: Social omsorg och sociala tjänster som utgår från individens behov och självbestämmande för ökad trygghet, god folkhälsa samt ökad egen försörjning. Se till att alla kommunens invånare har lika tillgång till social omsorg och sociala tjänster.

Åtaganden utifrån CEMR: Kommunen ska se till att de som arbetar med social omsorg och sociala tjänster är medvetna om hur könstillhörighet påverkar hälso- och sjukvården och tar hänsyn till alla människors olika erfarenheter av sådan vård, samt att vid planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av social omsorg och sociala tjänster tillämpas ett genusperspektiv.

Exempel på åtgärder: Analys gällande riskbedömning samt handlingsplaner i Senior Alert. Aktgranskning av myndighetsbeslut och statistikredovisning. Delta i Öppna jämförelser och Kommunens kvalitet i korthet. Systematisk uppföljning i ett genusperspektiv.

Ansvariga: Vård- och omsorgsnämnden, Socialnämnden

Artikel 17 – Vård av anhöriga

Mål: Tillämpa ett genusperspektiv rörande ansvaret för vård av andra anhöriga än barn bland annat genom att motverka den stereotypa uppfattningen att vård av anhöriga i första hand är ett ansvar för kvinnor.

Åtaganden utifrån CEMR: Katrineholms kommun ska motverka ojämställdhet som uppstår till följd av en ojämn fördelning av ansvaret att vårda andra anhöriga än barn genom att, alltefter omständigheterna, prioritera tillhandahållandet och främjandet av högkvalitativ anhörigomsorg till en rimlig kostnad, antingen direkt eller genom andra utförare. Att stödja och förbättra möjligheterna för dem som lider av social isolering till följd av sitt vård- och omsorgsarbete.

Exempel på åtgärder: Redovisning av anhörigstödet arbete på enheterna utifrån den länsövergripande anhörigstrategin. Redovisa anhörigstödet arbete utifrån ett genusperspektiv.

Ansvariga: Vård- och omsorgsnämnden

Artikel 18 - Social integration

Mål: Social omsorg som utgår från individens behov och självbestämmande för ökad trygghet, god folkhälsa samt ökad egenförsörjning. Främja integrationen av invandrare med beaktande av deras behov av särskilda insatser.

Åtaganden utifrån CEMR: Att vara medveten om att kvinnor i allmänhet löper större risk än män att drabbas av social utslagning. Att inom alla verksamheter och i samarbete med arbetsmarknadens parter vidta åtgärder inom ramen för en samordnad strategi för att skapa förutsättningar för att alla som drabbats, eller riskerar att drabbas, av social utslagning eller fattigdom får tillgång till arbete, bostad, utbildning samt social och medicinsk hjälp.

Exempel på åtgärder: Tillgång till stödinsatser för vuxenutbildningens elever med behov. Aktiv samverkan mellan förvaltningar och myndigheter för att främja allas möjlighet att ta del av utbildning och insatser. Kulturanpassat föräldraskapsstöd.

Ansvariga: Socialnämnden, Viadidaktnämnden

Artikel 22 – Könrelaterat våld

Mål: Det ska vara tryggt och säkert att leva och verka i Katrineholms kommun.

Åtaganden utifrån CEMR: Införa och stärka program och insatser mot könsrelaterat våld, inklusive att inrätta och stödja särskilda stödstrukturer för offren samt informera allmänheten om den hjälp som finns att få.

Exempel på åtgärder: Aktiv kommunövergripande samverkan kring exempelvis hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i nära relationer. Ha information om stöd för utsatta synligt i verksamhetslokaler.

Ansvariga: Samtliga nämnder

Artikel 25 – Stadsplanering och lokal planering

Mål: Katrineholm ska vara tillgängligt för alla. God tillgänglighet ska vara vägledande i all fysisk planering.

Åtaganden utifrån CEMR: Kommunen utvecklar den fysiska planeringen, transportsystemet och ekonomin i kommunen för att förverkligandet av rätten till jämställdhet på lokal nivå i högre nivå ska uppnås.

Exempel på åtgärder: Utveckla mätning och uppföljning av genomförda infrastrukturåtgärder med fokus på upplevda effekter för kvinnor respektive män. Kompetensutveckla personal i samhällsbyggnadsförvaltningen inom jämställd stadsutveckling och tillse att all personal som arbetar med stadsplanering- och utveckling har kunskap om hur fysiska åtgärder påverkar mäns respektive kvinnors rörlighet och möjlighet att tillgodogöra sig det offentliga rummet

Ansvariga: Kommunstyrelsen

Artikel 27 – Ekonomisk utveckling

Mål: Ekonomisk självständighet och jämställdhet genom tillväxt, fler arbetstillfällen och ökad egen försörjning. Lika tillgång till yrkesutbildning och vidareutbildning för alla oavsett könsuttryck. Fler ska starta och driva företag.

Åtaganden utifrån CEMR: Motivera fler till utbildning och högre studier. Genom utbildning och arbete ges möjlighet till egen försörjning. Med anknytning till ekonomisk utveckling i samtliga verksamheter till fullo beakta behov, intressen och talanger samt möjligheterna att främja jämställdhet inom Katrineholms kommun.

Exempel på åtgärder: Genomförande av KLARA-projektet för utrikesfödda kvinnor. Aktiva insatser för att uppmuntra icke-traditionella praktik- och yrkesval vid vuxenutbildningen. Ha ett jämställdhetsperspektiv vid yrkesutbildningar.

Ansvariga: Viadidaktnämnden, Kommunstyrelsen, Bildningsnämnden

Kommunledningsförvaltningen

Kommunstyrelsens kansli

Datum
2019-12-05Vår beteckning
KULN/2019:106 - 802Vår handläggare
Axel StenbeckErt datum
Er beteckning

Kulturnämnden

Revidering av Kulturstrategi för barn och unga i Katrineholms kommun 2020-2023

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar att anta revidering av Kulturstrategi för barn och unga i Katrineholms kommun 2020-2023.

Sammanfattning av ärendet

Revidering av Kulturstrategi för barn och unga i Katrineholms kommun 2020-2023 har tagits fram. Revideringen innebär bland annat att strategin anpassas efter nuvarande kommunplan (antagen 2019) samt nya lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter som träder i kraft den 1 januari 2020.

Förutom kulturnämnden ska strategin även antas i bildningsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden.

Efter beslut ska strategin layouts om och anpassas efter kommunens grafiska profil.

Ärendets handlingar

- Kulturstrategi för barn och unga i Katrineholms kommun 2020-2023

Axel Stenbeck
Utredare

*Beslutet skickas till:
Bildningsförvaltningen
Vård- och omsorgsförvaltningen*

Kultur för, med och av barn och unga

**Kulturstrategi för barn och unga
i Katrineholms kommun
2020-2023**

FÖR Alla barn och unga i Katrineholms kommun har god tillgång till kulturupplevelser.

MED Alla barn och unga i Katrineholms kommun har goda möjligheter till kulturskapande.

AV Alla barn och unga i Katrineholms kommun har inflytande över sitt eget kulturliv och har goda möjligheter att utforma och mötas i egna aktiviteter.

”Katrineholm ska ha ett aktivt kulturliv i alla delar av kommunen. (...) Kultur är viktig i livets alla skeden och ska ingå som en väsentlig del i många av kommunens verksamheter. Kommunen ska i första hand stödja kultur för barn och ungdomar. Kulturskolan ska ha en bred verksamhet med låga avgifter för att öppna kulturen för breda grupper.”

ur Katrineholms kommunplan 2019-2022 Attraktion & livskvalitet

Ett aktivt kulturliv är identitetsskapande och har stor betydelse för hur en ort upplevs och utvecklas för en hållbar framtid. En kulturstrategi för barn och unga är därför ett viktigt verktyg. Förvaltningarna har ett gemensamt ansvar att förverkliga denna kulturstrategi. Kommunen ska också samverka med andra aktörer som påverkar barns och ungas kulturliv, såsom professionella kulturutövare, föreningsliv och studieförbund.

Estetiska läroprocesser ska stödja måluppfyllelsen enligt läroplanerna. Konstnärliga skapandeprocesser och upplevelser ska bidra till barns och ungas utveckling, såväl i skolan som på fritiden.

Kulturstrategins definition av kulturbegreppet

Kultur är ett begrepp som kan betyda olika i olika sammanhang. I denna strategi har vi avgränsat kulturbegreppet till att omfatta den kultur som barn och unga själva uppfattar som relevant och de estetiska uttrycksformerna (digitala eller fysiska):

- Teater
- Drama
- Musik
- Dans
- Litteratur
- Film
- Cirkus
- Bildkonst
- Berättande
- Hantverk
- Media

Strategi

Kultur stärker självkänslan, ökar självförtroendet och lär oss att samarbeta.

Därför ska vi säkerställa att alla barn och unga har likvärdiga förutsättningar att aktivt delta i konstnärlig verksamhet och estetiska processer, både i skolan och på fritiden.

Kultur bidrar till utveckling av kunskaper, färdigheter och innovativ förmåga genom olika estetiska uttrycksformer.

Därför ska vi arbeta med estetiska perspektiv i skolans alla ämnen.

Kultur främjar kommunikation, är normbrytande, skapar samhörighet samt bidrar till integration och inkludering.

Därför ska vi erbjuda mötesplatser och förutsättningar för eget och gemensamt skapande.

Kultur har betydelse för god hälsa och bidrar till vår förmåga att förstå händelser och beteenden i vår omvärld.

Därför ska vi erbjuda både traditionella, nyskapande och utmanande kulturupplevelser.

Kultur bidrar till samhällsuppbyggnad och utveckling av demokrati.

Därför ska vi ha ett barnperspektiv som säkerställer barns och ungas rättigheter.

"Alla ska ha rätt till kultur oberoende av familjeförhållanden och var man växer upp. Det innebär att alla oavsett ålder, kön, eventuell funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, etnisk, socioekonomisk eller religiös bakgrund ska kunna ta del av och utforska kultur i olika former. Kultur och kulturutövande når dock inte alla idag. Fortfarande finns ojämlikheter."

"Fritiden spelar en stor roll för unga. Den är en viktig arena för unga att kunna känna inflytande över sitt eget liv."

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)

"Estetiska läroprocesser är ett arbetssätt i skolan där elever får knyta samman känslor, upplevelser, kunskaper, erfarenheter och analys till en helhet. Alla språk, alla delar av språkutvecklingen används: talspråk, skriftspråk och de estetiska språken (musik, bild etc) för att formulera och gestalta sitt lärande."

Ulla Wiklund, skolutvecklare

Ansvariga för denna strategi

Bildningsnämnden

Kulturnämnden

Vård- och omsorgsnämnden

Dokument som ligger till grund för kulturstrategin

Lag (2018:1197) om FN:s konvention om barnets rättigheter

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Unescos manifest för folkbibliotek och skolbibliotek (2000)

EU:s nyckelkompetenser

De nationella kulturpolitiska målen 2009

Bibliotekslag (2013:801)

Skollag (2010:800) med läroplaner för samtliga skolformer

Lag (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade

"Attraktion och livskvalitet" - Kommunplan 2019-2022